

Praksisplan for psykologbehandling

2024

INDHOLD

1	Indledning	3
1.1	Baggrund og rammer for praksisplanen	3
1.2	Praksisplanens opbygning	4
2	Overenskomstens rammer og psykologens virke	5
2.1	Overenskomstens område	5
2.2	Psykologens roller og opgaver	5
2.3	Tilskudsregler	5
2.4	Samarbejdsudvalg	6
2.5	Det Faglige Bedømmelsesudvalg	6
2.5.1.	Psykologer der kan tiltræde og virke under overenskomsten	6
2.6	Kvalitet	7
2.7	Etablering af uddannelsesordning	7
2.8	Satellitpraksis	7
2.9	Flytning af praksis	8
2.9.1	Ansøgning om flytning af praksis i samme by	8
2.9.2	Ansøgning om flytning mellem byer indenfor samme kommune	8
2.9.3	Ansøgning om flytning på tværs af kommunegrænser	8
2.10	Tilgængelighed for personer med handicap	9
3	Indsatser i perioden	10
3.1	Kapacitet og tilgængelighed i psykologpraksis	10
3.1.1	Samarbejde med kommuner vedr. rekruttering af psykologer	10
3.1.2	Øget fokus på digital tilgængelighed	10
3.1.3	Etablering af satellitpraksis	11
3.2	Kvalitetsudvikling inden for psykologområdet	11
3.2.1	Patientsikkerhed og utilsigtede hændelser	11
3.2.2	Regional understøtning og supplering af indsatser vedr. den nye kvalitetsmodel og uddannelsesordning	12
3.2.3	Opstartsundervisning i administrativ praksis	12
3.2.4	Regional understøtning af de lokale kvalitetsnetværk	13
3.2.5	Henvielse til psykologbehandling	13
4	Kapacitet og aktivitet på psykologområdet	15
4.1	Nye kapaciteter pr. juli 2022	15
4.1.1	Procedure i forbindelse med opslag af de fem nye kapaciteter	16
4.2	Kapacitet på psykologområdet	16
4.2.1	Kapacitet på den vederlagsfri ordning til unge mellem 18-24 år	18
4.2.2	Kapacitet på tværs af regioner	18
4.3	Omsætning og aktivitet på psykologområdet	19
4.3.1	Omsætning og kapacitet på den vederlagsfri ordning til unge mellem 18-24 år	22
4.4	Udvikling i bruttohonorar og antal ydelser	25
4.5	Udvikling i antal patienter	27
4.6	Aldersfordeling blandt psykologer og patienter	29
4.7	Befolkningsudvikling	30
4.8	Opsamling og anbefalinger	31

1 Indledning

Denne praksisplan for psykologbehandlinger er Region Nordjyllands ramme for tilrettelæggelse og udvikling af regionens tilbud om psykologhjælp. Planen skal understøtte en hensigtsmæssig kapacitetsplanlægning, samarbejdet mellem psykologpraksis og det øvrige sundhedsvæsen samt kvalitetsudvikling i psykologpraksis. Praksisplanen er et redskab til udvikling og analyse af psykologområdet i Region Nordjylland og sætter fokus på, at borgere i alle områder af regionen har lige adgang til behandling hos psykolog.

Denne praksisplan afløser den seneste praksisplan fra 2019 og er gældende indtil, der foreligger en ny praksisplan.

1.1 Baggrund og rammer for praksisplanen

Praksisplanen er udarbejdet på baggrund af Overenskomst om psykologbehandling § 7, hvoraf det fremgår, at regionen skal udarbejde en plan for tilrettelæggelsen af det fremtidige psykologtilbud i regionen. Praksisplanlægningen danner grundlag for regionens beslutning om bl.a. behandlingskapacitet, placering af kapacitet, udviklingen i samarbejdet med øvrige sundhedstilbud og kvalitetsudvikling inden for rammerne i overenskomstperioden. Praksisplanen er udarbejdet af Region Nordjylland.

Region Nordjylland sætter med praksisplanen en politisk retning for udviklingen af psykologbehandlingen i regionen. Der er en tæt sammenhæng mellem Sundhedsaftalen 2024 og praksisplanen. Sundhedsaftalens vision er, at: *"Nordjyderne bliver sundere og tager medansvar for egen sundhed med hjælp fra et sammenhængende sundhedsvæsen"*. Sundhedsaftalen arbejder hen mod visionen gennem tre politiske pejlemærker: *"Et tilgængeligt og sammenhængende sundhedsvæsen"*, *"Øget mental sundhed og trivsel"* og *"Styrket forebyggelse"*. Dette er ligeledes visioner og områder, som praksisplanen vil understøtte og omfatte.

De indsatser og målsætninger for psykologområdet, som beskrives i denne praksisplan, er derfor i overensstemmelse med øvrig sundhedsplanlægning i regionen.

Region Nordjyllands praksisplan for psykologbehandling 2024 omfatter indsatser og målsætninger relateret til følgende:

- **Kapacitet og tilgængelighed i psykologpraksis**, herunder lige adgang til psykologhjælp, samarbejde med kommuner og digital tilgængelighed.
- **Kvalitetsudvikling inden for psykologområdet**, herunder patientsikkerhed og utilsigtede hændelser, den nye kvalitetsmodel og uddannelsesordning, kvalitetsnetværk samt opstartsundervisning for nye psykologer.

1.2 Praksisplanens opbygning

Praksisplanen er opbygget af fire kapitler.

Kapitel 1 beskriver de formelle rammer for udarbejdelse af praksisplanen. Det drejer sig om formålet med praksisplanen samt de politiske bestemte planer og aftaler, som praksisplanen skal ses i sammenhæng med.

Kapitel 2 beskriver psykologområdet. Kapitlet omfatter blandt andet en beskrivelse af patientgruppen, ydelser og tilskud, samarbejdsudvalgets rolle, kvalitet og efteruddannelse.

Kapitel 3 præsenterer de indsatser, som regionen ønsker at fokusere på i den kommende planperiode for at understøtte samarbejdet mellem psykologpraksis og det øvrige sundhedsvæsen samt kvalitetsudvikling i psykologpraksis.

Kapitel 4 beskriver og analyserer den nuværende psykologkapacitet og aktivitet i Region Nordjylland på baggrund af tilgængelige data om bl.a. kapacitet, aktivitet, udgifter, ventetider og demografisk udvikling. Hensigten er at give et datamæssigt grundlag til at vurdere og træffe beslutning om den fremtidige psykologkapacitet i regionen i den kommende planperiode.

2 Overenskomstens rammer og psykologens virke

2.1 Overenskomstens område

Psykologpraksis er et selvstændigt erhverv og fungerer i forhold til Overenskomst om Psykologbehandling indgået mellem Dansk Psykolog Forening og Regionernes Lønnings- og Takstnævn (RLTN). Den nuværende overenskomst trådte i kraft d. 1. juli 2023 og er gældende frem til d. 1. juli 2026, hvor der forventeligt træder en ny overenskomst i kraft. Overenskomsten omhandler psykologbehandling i henhold til bekendtgørelse om tilskud til psykologbehandling i praksissektoren for særligt udsatte persongrupper.

2.2 Psykologens roller og opgaver

Psykologerne tilbyder psykologisk krisehjælp og behandling enten som supplement til medicinsk behandling eller som selvstændig behandling. Dette sker i samarbejde med patientens praktiserende læge. Psykologer i primærsektoren har en vigtig rolle i det danske sundhedsvæsen. I sundhedsvæsenet er det vigtigt at sikre sammenhængende patientforløb, og det er derfor væsentligt, at psykologerne indgår i et tæt samarbejde med andre sundhedsfaglige aktører, navnlig de alment praktiserende læger. Psykologbehandling sker efter henvisning fra den praktiserende læge, og psykologen sender ved behandlingens afslutning en epikrise til den praktiserende læge. På den måde sikres sammenhæng og kvalitet i lægens fortsatte behandling af patienten, jf. overenskomstens § 2.

2.3 Tilskudsregler

For at få tilskud til behandling ved en psykolog kræves en henvisning fra lægen. Af bekendtgørelse om psykologbehandling i praksissektoren for særligt udsatte persongrupper (BEK nr. 311 af 20/03/2023) fremgår det, at personer omfattet af henholdsvis sygesikringsgruppe 1 og 2 efter lægehenvi-
sing har ret til tilskud til psykologbehandling, hvis de:

1. har været ofre for røveri, vold eller voldtægt,
2. har været ofre for trafikulykker eller andre ulykker,
3. er pårørende til alvorligt psykisk syge personer,
4. er ramt af en alvorligt invaliderende sygdom,
5. er pårørende til personer, der er ramt af en alvorligt invaliderende sygdom,
6. er pårørende ved dødsfald,
7. har forsøgt selvmord,
8. har fået foretaget provokeret abort efter 12. graviditetsuge,
9. inden de er fyldt 18 år, har været ofre for incest eller andre seksuelle overgreb,
10. har en let til moderat depression og på henvisningstidspunktet er fyldt 18 år, eller
11. lider af let til moderat angst, herunder let til moderat OCD og på henvisningstidspunktet er fyldt 18 år.

Henvisningsårsag 1-9 gælder for såvel børn og unge under 18 år som for voksne, hvorimod borgeren skal være fyldt 18 år for at kunne henvises for årsag 10-11. Tilskuddet til psykologbehandling udgør 60 procent af de honorarer, som er blevet aftalt mellem Dansk Psykolog Forening og RLTN og betales af borgerens bopælsregion. De sidste 40 procent skal borgeren selv betale direkte til psykologen. Den

vederlagsfri ordning omfatter, at unge mellem 18 og 24 år kan få gratis psykologbehandling mod let til moderat angst og depression (henvisningsårsag 10 og 11).

Der kan højst ydes tilskud til op til 12 konsultationer pr. sikret pr. behandlingsforløb. Personer med let til moderat depression (persongruppe 10) og personer, der lider af let til moderat angst, herunder let til moderat OCD, (persongruppe 11) kan modtage tilskud til op til yderligere 12 behandlinger efter henvisning fra praktiserende læge.

For henvisningsårsag 1-9 gælder det, at såfremt en patient tidligere har været henvist under en specifik henvisningskategori, kan der være tilfælde, hvor lægen igen har behov for at henvise inden for den samme kategori. Hvorvidt patienten har ret til et nyt behandlingsforløb, vil altid afhænge af den lægelige vurdering. Overordnet gælder det, at patienten har ret til et nyt behandlingsforløb, hvis der er tale om en helt ny diagnose. Patienten vil også have ret til nyt behandlingsforløb, hvis der er tale om samme diagnose men med nye udbrud. Er der derimod tale om en forværring af sygdommen, vil patienten ikke have ret til et nyt behandlingsforløb.

2.4 Samarbejdsudvalg

I hver region nedsættes et Samarbejdsudvalg, som har til formål at behandle sager vedrørende overenskomsten samt vejlede om forståelsen af overenskomstens bestemmelser. Mere konkret behandler udvalget bl.a. sager vedrørende praksisplanlægning, ansøgninger om kapaciteter, ansøgninger om flytning, klagesager samt øvrige sager vedrørende overenskomstens forståelse og gennemførelse, jf. overenskomstens § 44. Samarbejdsudvalget består af seks medlemmer. Regionsrådet og kommunerne i regionen udpeger tilsammen tre medlemmer, hvoraf kommunerne i regionen udpeger ét medlem, og regionen udpeger to medlemmer. Tre af medlemmerne udpeges blandt psykologer i regionen af Dansk Psykolog Forening.

2.5 Det Faglige Bedømmelsesudvalg

Det Faglige Bedømmelsesudvalg er nedsat i henhold til overenskomsten. Dansk Psykolog Forening udpeger et antal medlemmer, der udgør Det Faglige Bedømmelsesudvalg. Medlemmerne udpeges for en periode svarende til overenskomstperioden. Ved ansøgning om ydernummer, bliver psykologen bedømt ud fra en række kriterier af Det Faglige Bedømmelsesudvalg.

Såfremt der i en region er ledige ydernumre, indhenter Det Faglige Bedømmelsesudvalg, gennem opslag på Dansk Psykolog Forenings hjemmeside og nyhedsbreve samt i fagmagasinet, anmodninger om tiltrædelse.

Det Faglige Bedømmelsesudvalg træffer afgørelse om, hvilke psykologer, der er fagligt kvalificerede til at kunne virke under overenskomsten. Udvalget sender kvalificerede ansøgere til regionen samt orienterer om det samlede ansøgerfelt. Efterfølgende tildeler Regionerne ydernumre blandt ansøgerne svarende til antal opslåede ydernumre.

2.5.1. Psykologer der kan tiltræde og virke under overenskomsten

For at kunne tiltræde og virke under overenskomsten må en psykolog jf. overenskomstens § 9 ikke have ansættelse ved siden af overenskomsten i et omfang, der overstiger 15 timer ugentligt. Det er endvidere et krav, at psykologen er autoriseret af Psykolognævnet samt besidder den nødvendige psykologfaglige kompetence, herunder erfaring med de af overenskomsten omfattede persongrupper.

2.6 Kvalitet

Den nye overenskomst indeholder en aftale om en ny gruppe- og databaseret kvalitetsmodel. Kvalitetsmodellen har som formål at understøtte, at klienterne møder en høj og ensartet kvalitet, når de behandles i psykologpraksis. Helt overordnet er hovedelementerne i en ny kvalitetsmodel:

- En organisering, der understøtter netværksdannelse og dermed bidrager til både læring, erfaringsudveksling og et sundt arbejdsmiljø.
- Anvendelse af velafprøvede strategier til kvalitetsudvikling for klinisk psykologpraksis.
- Parametre som understøtter faglighed af høj kvalitet, og som er relevante for det kliniske arbejde.
- Datadrevet kvalitetsarbejde.

Modellen baserer sig på, at psykologerne indgår i kvalitetsnetværk, hvor de arbejder med relevante kvalitetsparametre, som bidrager til erfaringsudveksling og videndeling mellem psykologerne med henblik på at understøtte en høj kvalitet i behandlingen af klienterne. I regi af Dansk Psykolog Forening oprettes en Enhed for Kvalitet, som har til opgave at udvikle og udarbejde læringsmateriale til netværksmøder samt oprette og vedligeholde hjemmeside med dette materiale.

Kvalitetsarbejdet finansieres af Kvalitets- og efteruddannelsesfonden for psykologhjælp. Der er nedsat en partssammensat styregruppe, der følger og sikrer implementering af modellen.

2.7 Etablering af uddannelsesordning

Den nye overenskomst indeholder en aftale om etablering af en uddannelsesordning. Formålet med uddannelsesordningen er dels at understøtte et sammenhængende sundhedsvæsen ved at sikre, at flere psykologer har indblik i praksissektorens virke, herunder målgruppen for ordningen og klinikkernes daglige praksis. Formålet er samtidig at bidrage til overdragelse af praksisrelevant erfaring.

Der opleves i stigende omfang, at ydernumre ikke kan besættes i nogle geografiske områder, og det ventes fortsat i de kommende år at være svært at rekruttere praktiserende psykologer, bl.a. fordi et stort antal ældre psykologer vil udtræde af arbejdsmarkedet. Det er parternes forventning, at en ordning vil bidrage til rekrutteringen af psykologer til praksis.

Uddannelsesordningen indebærer, at en yngre psykolog, som ikke har opnået autorisation endnu, kan gennemføre et uddannelsesophold i en psykologpraksis af 10-12 måneders varighed, og herigennem få indsigt og erfaring med praksis, og samtidig anvende dette i forhold til sit autorisationsforløb.

Ordningen indføres løbende i overenskomstperioden med henblik på at nå en permanent dimensionering i overenskomstperioden på 25 psykologer. Med henblik på at sikre kapacitet i de geografiske områder, hvor der aktuelt mangler psykologer, implementeres ordningen så vidt muligt først og fremmest udenfor de større byer.

Under Fonden for psykologhjælp etableres et Råd for uddannelsesordningen samt et sekretariat. Rådet består af to-fire erfarne psykologer udpeget af Dansk Psykolog Forening og to repræsentanter fra RLTN. Rådet sekretariatsbetjenes af Dansk Psykolog Forening. Det er rådets opgave at understøtte etableringen og implementeringen af ordningen.

2.8 Satellitpraksis

Psykologen kan som hovedregel kun praktisere fra én praksisadresse. I forbindelse med den nye overenskomst er det muligt at etablere en satellitpraksis, så praktiserende psykologer kan tilbyde behandling på et andet konsultationssted end den primære klinikadresse. Satellitpraksis udgør alene et ekstra konsultationssted, og ikke en selvstændig praksis i forhold til overenskomsten. Formålet er, at psykologer som har ydernummer, kan praktisere indenfor en mere spredt geografi. Dette vil bidrage til et

mere nært tilbud for borgeren særligt i tyndt befolkede områder. Jævnfør overenskomsten kan regionen stille lokaler til rådighed og afholde udgifter til lokalerne, herunder klinikens inventar, rengøring, el, vand, varme og internetforbindelse mod et bidrag. Det er en forudsætning, at regionen godkender rammerne for at praktisere fra en anden klinikadresse.

Samarbejdsudvalget kan give dispensation til etablering af satellitpraksis og har godkendt de kriterier, der skal være opfyldt i forbindelse med etablering af satellitklinik. De til enhver tid opdaterede og godkendte kriterier gør sig således gældende.

2.9 Flytning af praksis

Ifølge overenskomsten skal flytning af klinik internt i regionen godkendes af Samarbejdsudvalget. Samarbejdsudvalget godkender flytning af klinik, såfremt flytningen ud fra en konkret vurdering ikke ændrer væsentligt ved den geografiske fordeling af psykologer.

2.9.1 Ansøgning om flytning af praksis i samme by

Administrationen har kompetencen til at træffe beslutning om afslag eller godkendelse af flytning i samme by. Administrationen inddrager i sin vurdering bl.a. den aktuelle fordeling af psykologer i byen. Samarbejdsudvalg for psykologer orienteres om afslag og godkendelser på indkomne ansøgninger.

Såfremt administrationen giver afslag på en ansøgning om flytning af praksis, har psykologen mulighed for at klage over afgørelsen til Samarbejdsudvalget for Psykologer. Samarbejdsudvalget vurderer og træffer afgørelse i forhold til klagen. Dette sker på førstkomende møde i udvalget.

2.9.2 Ansøgning om flytning mellem byer indenfor samme kommune

Disse ansøgninger afgøres af Samarbejdsudvalg for psykologer. Samarbejdsudvalget tager ved vurderingen udgangspunkt i følgende parametre:

1. Den aktuelle fordeling af psykologer i de omhandlende byer, herunder antallet af psykologer i tilgrænsende byer.
2. Hvorvidt de nye kliniklokaler overholder overenskomstens krav jævnfør § 13 stk. 1: Klinikken skal indeholde et konsultationslokale, der udelukkende anvendes til praksis, og der skal i umiddelbar tilknytning hertil være adgang til toilet og håndvask. I henhold til § 5-6 skal psykologen tilstræbe, at deres konsultationers lokaler er tilgængelige for personer med handicap, og at der er handicapegnede toiletfaciliteter. Psykologer som ikke har handicapegnede adgangsforhold, skal tilbyde konsultationer til personer med handicap fra et andet lokale, eller hvis patienten er indforstået med det, ved hjemmebesøg eller alternativt via videoopkobling.
3. Ventetid hos psykologer i kommunen.

2.9.3 Ansøgning om flytning på tværs af kommunegrænser

Flytning på tværs af kommuner konstituerer en ændring af praksisplanen og kræver behandling i Regionsrådet. Samarbejdsudvalget behandler sagerne og afgiver indstilling til myndighed.

Der tages ved vurdering udgangspunkt i følgende parametre:

1. Hvorvidt der foreligger en væsentlig strukturel ændring, som kan begrunde flytning af en kapacitet.
2. Hvordan denne flytning vil påvirke balancen mellem antallet af borgere pr. kapacitet i de berørte områder.

3. Hvorvidt de nye kliniklokaler overholder overenskomstens krav jævnfør § 13 stk. 1: Klinikken skal indeholde et konsultationslokale, der udelukkende anvendes til praksis, og der skal i umiddelbar tilknytning hertil være adgang til toilet og håndvask. I henhold til § 5-6 skal psykologen tilstræbe, at deres konsultationers lokaler er tilgængelige for personer med handicap, og at der er handicapegnede toiletfaciliteter.
4. Ventetiden hos psykologer i de to pågældende kommuner.

2.10 Tilgængelighed for personer med handicap

Alle psykologer skal tilbyde psykologbehandling til personer med fysiske handicap. Psykologerne skal tilstræbe, at deres konsultationslokaler er tilgængelige for personer med handicap, og at der er handicapegnede toiletfaciliteter. Endvidere skal alle psykologer, hvor det er muligt, tilstræbe at der er adgang til handicapparkering i nærheden af praksis. Psykologer, som ikke har handicapvenlige adgangsforhold, skal tilbyde konsultation til personer med handicap fra et andet lokale eller ved hjemmebesøg. Hvis patienten er indforstået med det, kan konsultation alternativt tilbydes via videoopkobling.

3

Indsatser i perioden

Jf. overenskomstens § 7 stk. 2 danner praksisplanen blandt andet grundlag for kvalitetsudviklingen inden for rammerne i overenskomstperioden. I det følgende beskrives indsatserne i den kommende overenskomstperiode. Indsatserne har til formål at understøtte samarbejde på tværs af sundhedsvæsenet samt kvalitetsudviklingen på psykologområdet.

3.1 Kapacitet og tilgængelighed i psykologpraksis

Regionen skal sikre en hensigtsmæssig geografisk fordeling af psykologer, så der skabes lige adgang for alle regionens borgere. Behandlingskapaciteten skal udnyttes ved at udvikle og benytte rammerne for digitalisering og organisering. Tilgængelighed i psykologpraksis er et vigtigt og prioriteret indsatsområde i Region Nordjylland. Indsatserne nedenfor har til formål at sikre en hensigtsmæssig geografisk fordeling af psykologpraksis i Nordjylland samt at understøtte tilgængeligheden for alle regionens borgere.

3.1.1 Samarbejde med kommuner vedr. rekruttering af psykologer

Det kan være en udfordring at besætte ledige ydernumre i enkelte kommuner, hvilket medfører, at der i perioder er ubesatte ydernumre.

Det er væsentligt, at der er let og lige adgang til psykologbehandling i hele Region Nordjylland. Ydernumrene i Region Nordjylland er placeret med henblik på at skabe en bred geografisk dækning. For at sikre, at ledige ydernumre besættes hurtigst muligt, er det væsentligt at rekrutteringen af psykologer understøttes.

I den kommende planperiode vil Region Nordjylland gå i dialog med de kommuner, hvortil der kan opstå udfordringer ift. rekruttering af psykologer.

Målsætning

Målsætningen er, at regionen sikrer løbende dialog med de pågældende kommuner med henblik på i fællesskab at få skabt rammer og afdækket tiltag, der forbedrer muligheden for at rekruttere psykologer.

3.1.2 Øget fokus på digital tilgængelighed

I henhold til overenskomsten kan den psykologiske behandling gives som videokonsultation, og der kan gives rådgivning via telefon eller e-mail. Videokonsultationer bør kun anvendes i de patientforløb, hvor det vurderes fagligt relevant.

Med den nye overenskomst bliver der sat fokus på at understøtte en øget brug af videokonsultationer med henblik på at skabe øget tilgængelighed til praksis. Hensynet er både en øget tilgængelighed for klienterne, der af forskellige årsager kan foretrække konsultationer, der ikke er fysiske, samt en øget fleksibilitet for psykologerne. Brug af videokonsultationer kan endvidere bidrage til at nedbringe ventetiden til psykologbehandlingen, idet psykologer med kortere ventetid kan tilbyde behandling uanset klienternes bopæl. Videokonsultationer kan således bidrage til, at kapaciteten bliver udnyttet i samtlige af regionens kommuner. Det er væsentligt, at dette ligeledes understøttes på regionalt plan.

På denne baggrund vil der blive fulgt op på anvendelsen af videokonsultation og blive sat fokus herpå gennem bl.a. Samarbejdsudvalg for psykologer, som har mulighed for at formidle information om anvendelse af videokonsultation til psykologerne i regionen.

Målsætning

Målsætningen er løbende at følge anvendelsen af videokonsultationer med henblik på at øge tilgængeligheden samt at sikre, at kapaciteten udnyttes i samtlige kommuner. Målsætningen er endvidere, at psykologerne anvender videokonsultation i de behandlingsforløb, hvor patienten ønsker det.

3.1.3 Etablering af satellitpraksis

Med den nye overenskomst er det blevet muligt, at praktiserende psykologer med ydernummer kan etablere en satellitpraksis og dermed praktisere fra to adresser. Psykologerne kan derved praktisere indenfor en mere spredt geografi, hvilket kan bidrage til et mere nært tilbud for borgerne. Etablering af satellitpraksis kan blandt andet være relevant i områder, hvor patientgrundlaget ikke er tilstrækkeligt til en fuldtidspsykolog.

Målsætning

Regionen vil arbejde for, at psykologer med ydernummer får kendskab til muligheden for etablering af satellitpraksis.

3.2 Kvalitetsudvikling inden for psykologområdet

Praksisplanen skal understøtte, at psykologerne arbejder målrettet og systematisk med kvalitetsudvikling, så de nordjyske borgere tilbydes behandling af høj kvalitet. Indsatserne nedenfor har til formål at understøtte udvikling af kvalitet og faglighed i psykologpraksis.

3.2.1 Patientsikkerhed og utilsigtede hændelser

Siden 2010 har det været lovpligtigt for de praktiserende psykologer at rapportere utilsigtede hændelser i Dansk Patientsikkerhedsdatabase (DPSD) på www.dpsd.dk. Formålet med rapporteringssystemet for utilsigtede hændelser er at forbedre patientsikkerheden og understøtte en sikkerhedskultur i sundhedsvæsenet. Ved at rapportere de utilsigtede hændelser, som de praktiserende psykologer får kendskab til og lære af dem, som sker i egen praksis, kan lignende fejl forebygges til gavn for den næste patient.

De indrapporterede utilsigtede hændelser behandles af regionens risikomanager. Risikomanageren identificerer mønstre og tendenser i de rapporterede utilsigtede hændelser, spreder læring og forebyggende indsatser og iværksætter kvalitetsudviklingstiltag. Sagsbehandlingen af de utilsigtede hændelser sker fortroligt og alene med henblik på læring.

Følgende er eksempler på utilsigtede hændelser, som en praktiserende psykolog kan få kendskab til:

- Fejl eller mangler i en henvisning til fare for patientsikkerheden
- Epikriser, der ikke er blevet sendt
- Vurdering af fejl hos anden behandler/sundhedstilbud
- Klienten gøres ikke opmærksom på andre relevante tilbud
- Forværring af klients tilstand ved fejlvurdering
- Mangelfuldt formaliseret samarbejde med almen praksis
- Fejl grundet mangelfuld journalføring
- Identifikation/forkert klient

På psykologområdet har der været igangsat forskellige tiltag for at øge psykologernes kendskab til området. Den tværregionale Tovholdergruppe for patientsikkerhed på praksisområdet sendte bl.a. i 2021 en henvendelse vedrørende utilsigtede hændelser til Dansk Psykolog Forening. Herudover har

risikomanageren i 2024 afholdt kursus om utilsigtede hændelser og patientsikkerhed og deltager med jævne mellemrum på møder i Samarbejdsudvalg for Psykologer med henblik på at sætte fokus på patientsikker behandling og utilsigtede hændelser.

Af nedenstående tabel fremgår det, at der indrapporteres få utilsigtede hændelser på psykologområdet. Tallene angiver, hvor mange utilsigtede hændelser, der er rapporteret med psykologpraksis som hændelsessted. Det vil sige, at såfremt en psykolog har rapporteret en utilsigtet hændelse til almen praksis, hospital, kommune m.fl., vil det ikke tælle med i denne opgørelse. Patienter og pårørende kan også rapportere utilsigtede hændelser, hvorfor hændelserne ikke nødvendigvis er rapporteret af psykologer.

Tabel 3.1: Antal rapporterede hændelser på psykologområdet fordelt på år.

Årstal	2019	2020	2021	2022	2023
Antal indrapporterede hændelser	<5	<5	<5	<5	<5

Kilde: Dansk Patientsikkerhedsdatabase (DPSD)

Målsætning

Målsætningen er, at der i planperioden fortsat arbejdes for, at de praktiserende psykologer tilskyndes til at identificere og rapportere hændelser og til at arbejde systematisk og konsekvent med de utilsigtede hændelser samtidigt med at udviklingen i antallet af de indrapporterede hændelser følges.

3.2.2 Regional understøtning og supplering af indsatser vedr. den nye kvalitetsmodel og uddannelsesordning

Den nye overenskomst indeholder som tidligere nævnt en aftale om en ny kvalitetsmodel, der skal sikre en høj kvalitet i psykologpraksis. Rammerne for den nye model skal jf. overenskomsten udvikles i den kommende overenskomstperiode, og blandt andet tage afsæt i det hidtidige akkrediteringsarbejde (jf. den tidligere 'Danske Kvalitetsmodel'). Overenskomsten indeholder ligeledes en aftale om en ny uddannelsesordning, som skal bidrage til et mere bredt funderet og kvalificeret rekrutteringsgrundlag for den offentlige psykologordning samt sikre at overenskomsten bidrager til uddannelse af kommende generationer af psykologer.

For at sikre at der fortsat arbejdes med kvalitet på højt niveau hos de nordjyske psykologer, er det væsentligt, at de initiativer som udklækkes og iværksættes på landsplan, understøttes og suppleres på regionalt plan. Det er således regionens intention løbende at følge de indsatser, som igangsættes i regi af kvalitetsmodellen og uddannelsesordningen med henblik på at vurdere, hvorledes disse indsatser bedst kan understøttes og suppleres på regionalt niveau. Hensigten er, at der fortsat arbejdes med kvaliteten i de enkelte psykologklinikker.

Målsætning

Målsætningen er løbende at følge de indsatser, som igangsættes i regi af kvalitetsmodellen og uddannelsesordningen med henblik på at vurdere, hvorledes disse indsatser bedst kan understøttes og suppleres på regionalt niveau, så der sikres en vellykket implementering af indsatserne.

3.2.3 Opstartsundervisning i administrativ praksis

Psykologer med ydernummer skal jf. overenskomsten varetage en række administrative opgaver i forhold til bl.a. afregningsmateriale og praksisdeklarationen på Sundhed.dk, hvilke kan give anledning til udfordringer. Hertil kommer at et manglende kendskab til overenskomstens bestemmelser kan øge

risikoen for administrative fejl. Det er væsentligt, at nyopstartede psykologerne får en god start, hvilket kræver et grundigt kendskab til overenskomstens bestemmelser.

På denne baggrund vil Region Nordjylland i samarbejde med Dansk Psykolog Forening og de øvrige regioner udvikle undervisning og materiale til nyopstartede psykologer. Undervisningen skal bl.a. omfatte de væsentligste bestemmelser fra overenskomsten og støtte psykologerne i en korrekt og effektiv administrativ praksis.

Undervisningen har til formål at sikre kvaliteten i psykologpraksis samt, at psykologerne har den nødvendige viden til en effektiv administrativ praksis og til at planlægge sin praksis og aktivitet hensigtsmæssigt.

Målsætning

Målsætningen er at udbyde opstartsundervisning i administrativ praksis, således psykologerne har et tilstrækkeligt udgangspunkt ift. at arbejde med sygesikringspatienter under overenskomsten.

3.2.4 Regional understøtning af de lokale kvalitetsnetværk

I regi af overenskomsten vil der på landsplan blive etableret cirka 60 kvalitetsnetværk med mellem 12-15 psykologer i hvert, hvor de praktiserende psykologer arbejder med relevante kvalitetsparametre, som bidrager til erfaringsudveksling og videndeling mellem psykologerne med henblik på at understøtte en høj kvalitet i behandlingen af klienterne.

I den kommende planperiode vil Region Nordjylland sætte fokus på dialogen med kvalitetsnetværkene med henblik på at styrke samarbejdet via videndeling og erfaringsudveksling mellem regionen og psykologerne i kvalitetsnetværk. Med afsæt i psykologernes erfaringer, vil Region Nordjylland bl.a. arbejde for at styrke rekrutteringen af nye psykologer. Det vurderes, at disse erfaringer kan bidrage til at sikre et godt afsæt for rekruttering og fastholdelse til ordningen.

Målsætning

Målsætningen er løbende at styrke samarbejdet mellem regionen og psykologerne i kvalitetsnetværkene. Regionen ønsker at få indblik i psykologernes arbejde gennem videndeling og erfaringsudveksling.

3.2.5 Henvisning til psykologbehandling

For at få tilskud til behandling ved en psykolog kræves en henvisning fra lægen. Af Bekendtgørelse om psykologbehandling i praksissektoren for særligt udsatte persongrupper (BEK nr. 311 af 20/03/2023) fremgår det, at personer omfattet af henholdsvis sygesikringsgruppe 1 og 2 efter lægehenvi-
sning har ret til tilskud til psykologbehandling, hvis de er omfattet af henvisningskriterierne, som kan ses af afsnit 2.3.

Aktuelt henvises der sommetider patienter, som ikke er inden for henvisningskriterierne. Jf. Overenskomstens §12 har psykologer en faglig forpligtigelse til at sikre, at kun den målgruppe, som er inden for henvisningskriterierne, og som har gavn af tilbuddene, skal modtage behandling under ordningen. Afgøres det i en indledende samtale, at patienten ikke er omfattet af den pågældende henvisningsårsag, registreres ydelsen "fejlhenvi-
sning uden forløb", hvorved henvisningen bliver lukket. For henvisningsårsag 10 (angst) og 11 (depression) foretager psykologen senest ved anden konsultation en nærmere vurdering af, om klienten falder inden for henvisningskriterierne.

I den kommende planperiode vil Region Nordjylland sætte fokus på henvisningskriterierne, således der ikke henvises og behandles patienter, som ikke er inden for disse.

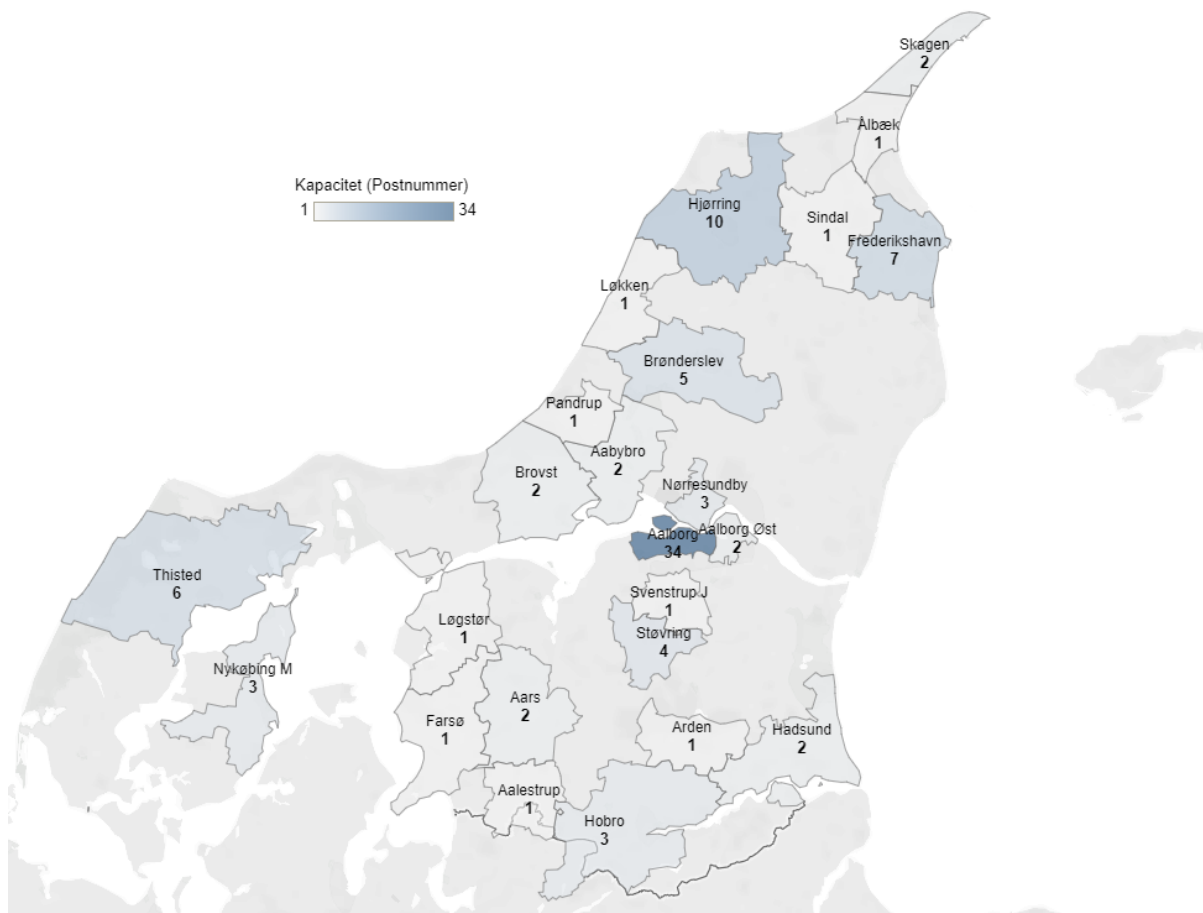
Målsætning

Målsætningen er at styrke kendskabet til henvisningskriterierne gennem kommunikation og dialog med almen praksis og psykologer med ydernummer.

4 Kapacitet og aktivitet på psykologområdet

På psykologområdet svarer én kapacitet til én psykolog med ét ydernummer. Et ydernummer er et unikt nummer, der anvendes af den enkelte klinik til at afregne med regionen. I Region Nordjylland er der 97 kapaciteter pr. januar 2024. Kapaciteterne er placeret med henblik på at skabe en bred geografisk dækning. Fordelingen af størstedelen af kapaciteterne blev fastlagt i en tidligere praksisplan for psykologområdet i Region Nordjylland (godkendt af Regionsrådet i 2012). Der er ikke siden sket en omfordeling af kapaciteterne, da fordelingen har været passende i forhold til at sikre en lige geografisk fordeling af psykologhjælpen til regionens borgere. Kortet nedenfor viser fordelingen af kapacitet på postnumre.

Figur 4.1: Fordeling af kapacitet på postnumre i Region Nordjylland. Januar 2024.¹

Kilde: Region Nordjylland, januar 2024

4.1 Nye kapaciteter pr. juli 2022

Fem af de 97 kapaciteter blev udmøntet i juli 2022, hvor Regionsrådet traf beslutning herom. Regionsrådet besluttede endvidere placeringen af de fem kapaciteter. Med udgangspunkt i en ligelig fordeling af kapacitet ift. indbyggertal mellem kommuner blev kapaciteterne placeret som følger:

¹ Af figuren fremgår den aktuelle fordeling af kapaciteter pr. marts 2024, hvor to kapaciteter er flyttet midlertidigt fra hhv. Jammerbugt og Vesthimmerlands Kommuner til Aalborg. Fordelingen af kapaciteten på Figur 4.1 stemmer således ikke overens med den egentlige fordeling af kapaciteter i regionen, som fremgår af Figur 4.2.

Tabel 4.1: Placeringen af de fem nye kapaciteter

Kommune	Antal kapaciteter
Jammerbugt	2
Brønderslev	1
Rebild	1
Vesthimmerlands	1

4.1.1 Procedure i forbindelse med opslag af de fem nye kapaciteter

Proceduren blev godkendt som tillæg til praksisplanen i marts 2023. For de fem kapaciteter gælder en særlig procedure, som har til formål at sikre, at samtlige af regionens kapaciteter er besat, således der ikke er ubrugt kapacitet. Det er afgørende at understøtte en effektiv brug af kapaciteten. Proceduren for opslag af de fem nye kapaciteter er som følgende:

- Når en af de fem kapaciteter er ledige, opslås den i den kommune, hvor den jf. tabel 4.1 tilhører. Såfremt det ikke er muligt at få besat én eller flere af disse kapaciteter i denne kommune, udbydes kapaciteten til øvrige kvalificerede ansøgere i samme ansøgningsrunde (som har søgt kapaciteter i andre kommuner, men fået afslag)². Kapaciteten skal fortsat være beliggende i den kommune, hvor den oprindeligt er opslået. Er der én eller flere interesserede blandt disse ansøgere, tildeles kapaciteten til den bedst kvalificerede af disse.
- Er der ikke interesse blandt disse ansøgere flyttes kapaciteten til Aalborg Kommune, hvor der i ansøgningsrunderne erfaringsmæssigt er mange ansøgere, og hvor kapaciteterne derfor kan forventes besat. Dette forudsætter, at der i samme ansøgningsrunde har været opslået kapacitet i Aalborg.
- Kapaciteten vil blive tildelt den ansøger, som er bedst kvalificeret (næst efter de ansøgere, der allerede er tildelt kapaciteter).
- Hvis der ikke har været opslået ledig kapacitet i Aalborg Kommune, er ansøgere, der er interesserede i denne kommune, ikke en del af puljen. Kapaciteten kan derved ikke flyttes til Aalborg og den vil forblive ledig indtil næste ansøgningsrunde.

En eventuel flytning af en eller flere af de fem ovennævnte kapaciteter er midlertidig. Det betyder, at når der igen bliver ledig kapacitet i Aalborg Kommune, vil den blive slået op til besættelse i den eller de kommuner, hvorfra der er flyttet kapacitet. Er det ikke muligt at flytte kapacitet tilbage i samme omfang, som der er tilført kapacitet til Aalborg Kommune, vil det være afgørende for tilbageførsel, hvor behovet vurderes at være størst henset til antallet af borgere pr. kapacitet og pendlermønstre. Såfremt det ikke er muligt at få besat kapaciteten, vil den blive flyttet tilbage til Aalborg Kommune for endnu en midlertidig periode.

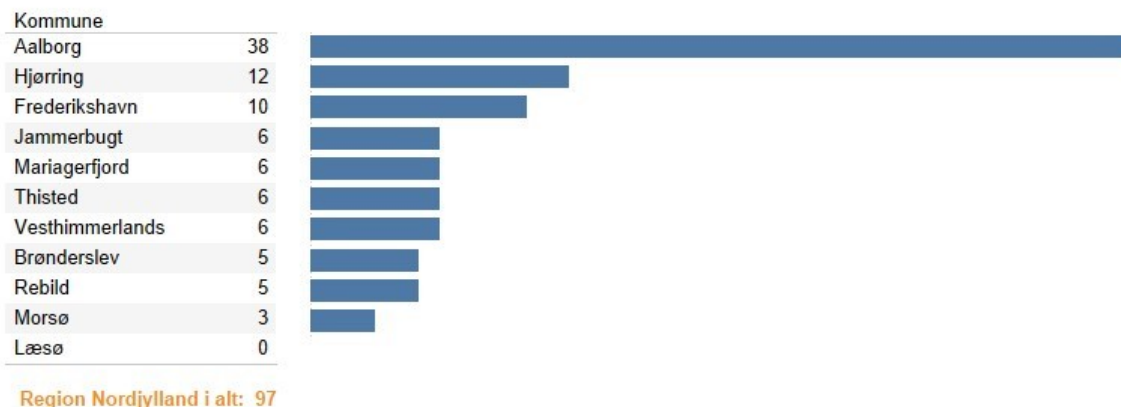
I nærværende praksisplan tager analysen afsæt i den oprindelige fordeling af kapacitet. Med det forstås en fordeling af de nye kapaciteter som anført i tabel 4.1 på trods af, at der eventuelt er flyttet kapaciteter til Aalborg for en midlertidig periode.

4.2 Kapacitet på psykologområdet

Dette afsnit omfatter en gennemgang af den samlede kapacitet samt af kapaciteten på den vederlagsfri ordning (unge mellem 18-24 år) i Region Nordjylland. Afsnittet omfatter desuden en gennemgang af kapacitet i de øvrige regioner. Af Figur 4.2 fremgår antallet af kapaciteter fordelt på kommuner.

² Ansøgninger om ledige kapaciteter bedømmes af det Faglige Bedømmelsesudvalg, jf. overenskomstens § 42. Dansk Psykolog Forening udpeger et antal medlemmer for en periode svarende til overenskomstperioden. De kvalificerede ansøgninger oversendes til regionen, som efterfølgende udvælger hvilke psykologer, som får tildelt ydernummer.

Figur 4.2: Antal kapaciteter i Region Nordjylland, fordelt på kommuner. Januar 2024.

Kilde: Region Nordjylland, januar 2024

Indbyggere pr. kapacitet fremgår af figur 4.3. I figuren er de fem nye kapaciteter fordelt som anført i tabel 4.1. Den orange linje angiver regionsgennemsnittet på 5.999 indbyggere pr. kapacitet.

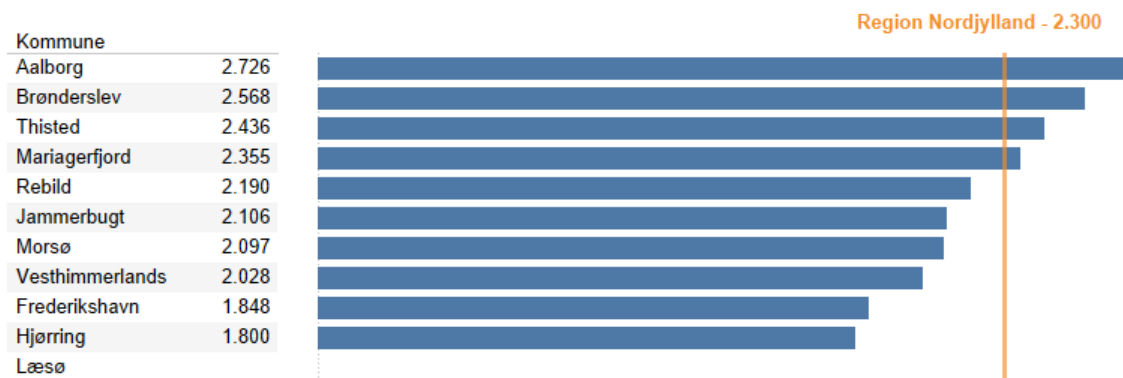
Figur 4.3: Indbyggere pr. kapacitet i Region Nordjylland, fordelt på kommuner. Januar 2024.

Kilde: Indbyggertal: FOLK1A (4. kvartal 2023), Stistikbanken, Danmarks Statistik. Kapaciteter: Region Nordjylland, januar 2024.

Af Figur 4.3 fremgår det, at der er et stort spænd på tværs af de nordjyske kommuner, hvad angår antal indbyggere pr. kapacitet. Brønderslev og Thisted Kommuner har flest indbyggere pr. kapacitet svarende til henholdsvis én psykolog pr. 7.317 indbyggere og én psykolog pr. 7.195 borgere, mens Vesthimmerlands Kommune har færrest antal indbyggere pr. kapacitet, svarende til én psykolog pr. 5.159 indbyggere. Der er ikke en psykolog i Læsø Kommune.

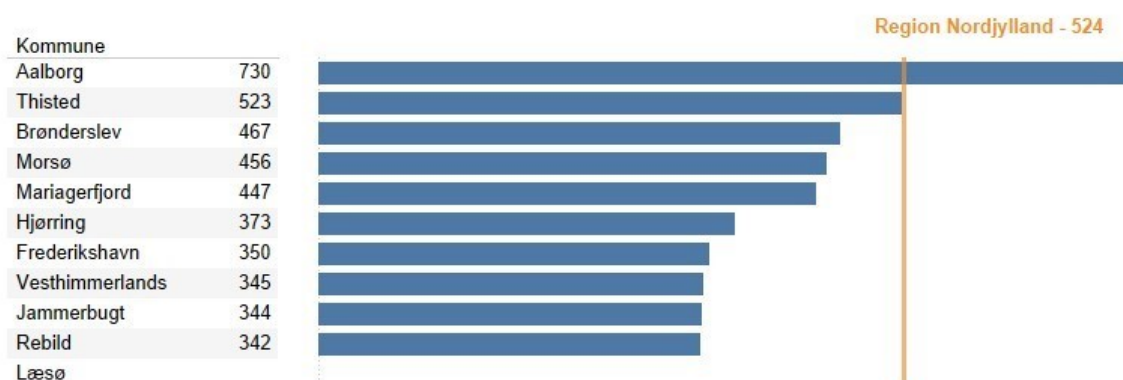
Figur 4.4 nedenfor viser indbyggere i alderen 18-49 år pr. kapacitet i den pågældende kommune. Aldersgruppen er valgt, da det er denne gruppe, der i højest grad anvender psykologbehandling (Figur 4.18). Af Figur 4.4 ses det, at der er flest indbyggere mellem 18-49 år pr. kapacitet i Aalborg Kommune og Brønderslev Kommune. Den orange linje angiver regionsgennemsnittet på 2.300. Af Figur 4.4. ses det desuden, at Hjørring Kommune har det laveste antal indbyggere mellem 18-49 år pr. kapacitet.

Figur 4.4: Indbyggere (18-49 år) pr. kapacitet i Region Nordjylland, fordelt på kommuner. Januar 2024.

Kilde: Indbyggertal: FOLK1A (4. kvartal 2023), Stistikbanken, Danmarks Statistik. Kapaciteter: Region Nordjylland, januar 2024.

4.2.1 Kapacitet på den vederlagsfri ordning til unge mellem 18-24 år

Som det fremgår af afsnit 2.3, kan unge i alderen 18-24 år få vederlagsfri psykologhjælp til behandling af let til moderat angst og depression. Figur 4.5 angiver antal indbyggere (18-24 år) pr. kapacitet i Region Nordjylland.

Figur 4.5: Indbyggere (18-24 år) pr. kapacitet i Region Nordjylland, fordelt på kommuner. Januar 2024.

Kilde: Indbyggertal: FOLK1A (4. kvartal 2023), Stistikbanken, Danmarks Statistik. Kapaciteter: Region Nordjylland, januar 2024.

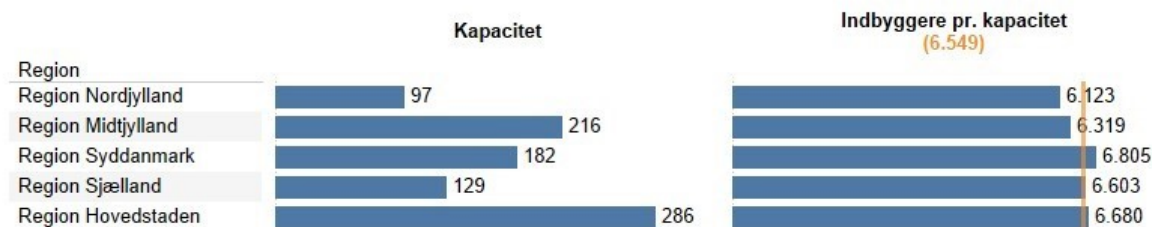
Af figur 4.5 ses det, at der er flest indbyggere mellem 18-24 år pr. kapacitet i Aalborg Kommune, hvilken er den eneste kommune, der ligger over regionsgennemsnittet på 524. Aalborg Kommune ligger under regionsgennemsnittet, når der ses på det samlede antal indbyggere pr. kapacitet (Figur 4.3). Det er dog væsentligt at bemærke, at Aalborg Kommune har et større kapacitetsbehov end det fremgår af samlet indbyggertal pr. kapacitet, idet Aalborg Kommune har en høj andel af indbyggere i alderen 18-24 år. Dette skyldes, at denne aldersgruppe i høj grad benytter psykologhjælp. I 2023 var 18 % af de nordjyske patienter, der har modtaget psykologhjælp, i aldersgruppen 18-24 år. Af Figur 4.5. ses det desuden, at Rebild Kommune har det laveste antal indbyggere mellem 18-24 år pr. kapacitet.

4.2.2 Kapacitet på tværs af regioner

I vurderingen af kapaciteten i Region Nordjylland, er det ligeledes relevant at se på kapaciteten i de øvrige regioner.

Af figur 4.6 fremgår antallet af kapaciteter i samtlige regioner og det gennemsnitlige antal indbyggere pr. kapacitet. Det gennemsnitlige antal indbyggere pr. kapacitet i Region Nordjylland er 6.123, hvilket er lavere end i de øvrige regioner og landsgennemsnittet på 6.549 (den orange linje), hvormed Region Nordjylland må anses for at have den bedste dækning af psykologer.

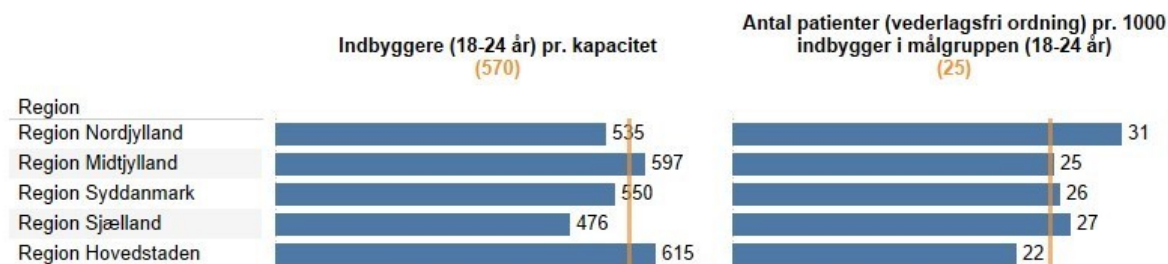
Figur 4.6: Antal kapaciteter og antal indbyggere pr. kapacitet, fordelt på regioner. Januar 2024.

Kilde: Indbyggertal: FOLK1A (4. kvartal 2023), Stistikbanken, Danmarks Statistik. Kapaciteter: Regionerne, januar 2024.

Når der ses på den vederlagsfrie ordning (Figur 4.7) og antal indbyggere mellem 18-24 år pr. kapacitet, har Region Sjælland og Region Nordjylland det laveste antal indbyggere i målgruppen. Det betyder, at Region Sjælland og Region Nordjylland har færrest indbyggere i alderen 18-24 år pr. Psykolog. Det fremgår endvidere, at Region Nordjylland er den region, som behandler flest vederlagsfrie patienter (18-24 år) pr. 1000 indbyggere i målgruppen. Region Nordjylland ligger over landsgennemsnittet på 25 og er således én af de regioner med færrest indbyggere mellem 18-24 år, men samtidig den region, som behandler flest i målgruppen. Ud fra tallene kan det tyde på, at en høj kapacitet medfører, at flere kommer i behandling og hermed en højere behandlingsfrekvens.

Figur 4.7: Antal indbyggere (18-24 år) pr. kapacitet, januar 2024 og antal patienter (vederlagsfri ordning) pr. 1000 indbygger i målgruppen 18-24 år, 2023. Fordelt på regioner.

Kilde: Indbyggertal: FOLK1A (4. kvartal 2023), Stistikbanken, Danmarks Statistik. Kapaciteter: Regionerne, januar 2024. Antal patienter: LUNA BI (2023 (dato/ honorar)), Region Nordjylland, udtrukket februar 2024.

4.3 Omsætning og aktivitet på psykologområdet

Når der ses på kapaciteten på psykologområdet, er det ligeledes relevant at se på aktiviteten på kapaciteterne.

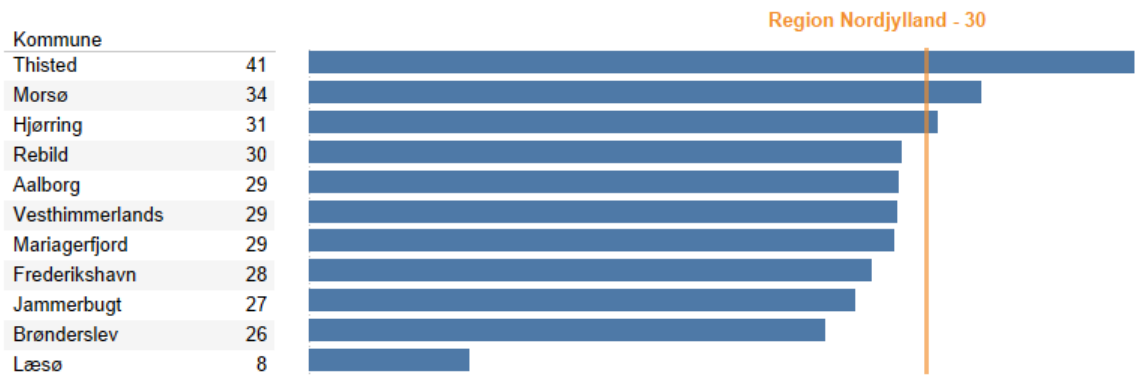
Figur 4.8 nedenfor angiver, hvor mange patienter i alderen 18-49 år med bopæl i den pågældende kommune, der modtog psykologbehandling pr. 1000 borgere i regionens kommuner i 2023. Aldersgruppen er valgt, da det er denne gruppe, der i højest grad anvender psykologbehandling (Figur 4.18). Figuren viser således, hvor stor en andel af befolkningen i de enkelte kommuner, der har

modtaget psykologhjælp i perioden. Med patienter menes unikke personer, der har modtaget behandling minimum én gang i den pågældende periode.

Der er stor forskel mellem de enkelte kommuner. Dette kan skyldes stor variation i hvor mange private patienter, herunder patienter igennem sundhedsforsikringer, som den enkelte psykolog behandler ud over patienter via overenskomsten.

Det fremgår, at Thisted og Morsø Kommuner har haft den højeste aktivitet i 2023. Læsø og Brønderslev Kommuner har haft den laveste aktivitet med henholdsvis 8 og 26 patienter pr. 1000 indbyggere. Den orange linje angiver regionsgennemsnittet på 30 patienter pr. 1000 indbyggere i aldersgruppen 18-49 år.

Figur 4.8: Antal patienter pr. 1000 indbygger i aldersgruppen 18-49 år i Region Nordjylland, fordelt på kommuner. 2023.

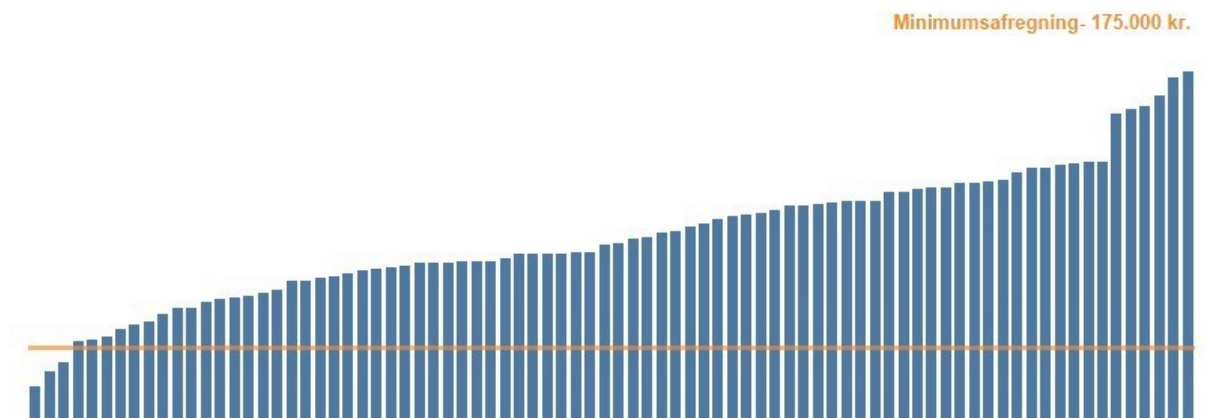

Kilde: Indbyggertal: FOLK1A (4. kvartal 2023), Stistikbanken, Danmarks Statistik. Kapaciteter: Regionerne, januar 2024. Antal patienter: LUNA BI (2023 (dato/honorar)), Region Nordjylland, udtrukket februar 2024.

Det er aftalt i overenskomsten, at den enkelte psykolog skal have en minimumsafregning på den almene og vederlagsfrie ordning på 175.000 kr.³ Af figur 4.9 fremgår psykologernes omsætning i 2023 set i forhold til minimumsafregningen. Som det fremgår af figuren, er der stor forskel på psykologernes aktivitetsniveau herunder hvor mange patienter, der behandles. Figuren indeholder ikke psykologer, der er startet eller stoppet som ydernummerpsykolog i løbet af 2023. Figuren indeholder psykologer, der måtte være på orlov, barsel eller har lav aktivitet på grund af sygdom/andet fravær. Fra 1. januar 2024 gælder minimumsafregningen kun for den almene ordning, hvilket forventes at nedbringe ventetiden ift. den almene ordning.

³ For 2023 gælder jf. overenskomstens § 15, at den samlede afregning med regionen som minimum skal udgøre 175.000 kr. for behandling af patienter på den almene og den på vederlagsfri ordning. Kravet er gældende for de psykologer, der har haft ydernummer i minimum tre år. Såfremt det lave afregningsniveau ikke er begrundet i størrelsen af klientgrundlaget i området, manglende henvisninger fra områdets praktiserende læger eller psykologens personlige forhold så som længerevarende sygdom eller barsel, kan regionen indstille til det regionale samarbejdsudvalg, at ydernummeret inddrages. Pr. 1. januar 2024 ændres kravet, så psykologen skal have en minimumsafregning med regionen på 177.188 kr. på den almene ordning. Kravet er gældende for de psykologer, der har haft ydernummer i minimum to år.

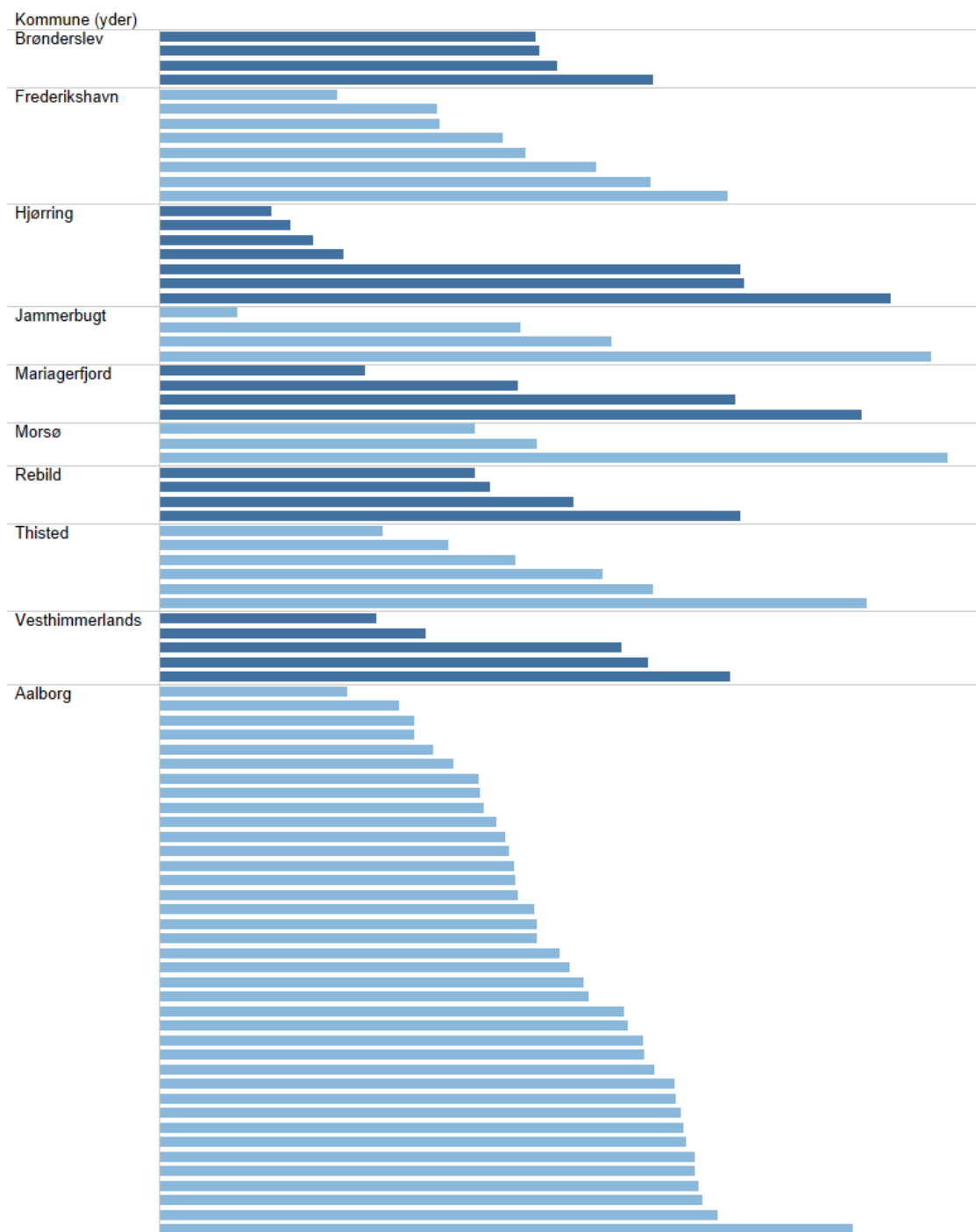
Figur 4.9: Omsætning pr. psykolog med ydernummer i Region Nordjylland 2023.

Kilde. LUNA BI (2023 (dato/honorar)), Region Nordjylland, udtrukket februar 2024.

Af Figur 4.10 fremgår de enkelte psykologers omsætning i 2023. Figuren omfatter de samme tal som Figur 4.9, og er blot blevet grupperet efter kommune. Søjlerne er vendt for at give en bedre læsbarhed. Af figuren ses det, at der er stor forskel på de enkelte psykologers aktivitetsniveau i de enkelte kommuner.

Figur 4.10: Omsætning på den vederlagsfri ordning 2023, fordelt på psykologerne i de enkelte kommuner.

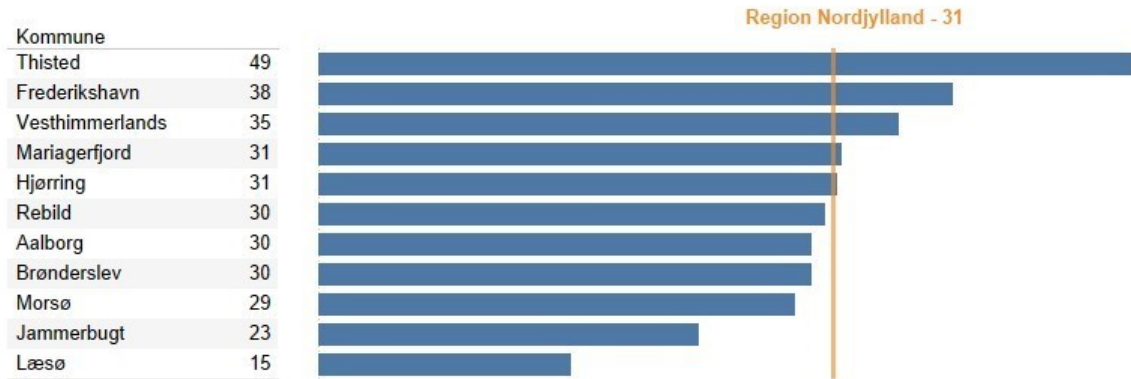
Kilde. LUNA BI (2023 (dato/honorar)), Region Nordjylland, udtrukket februar 2024.

4.3.1 Omsætning og kapacitet på den vederlagsfri ordning til unge mellem 18-24 år

Det er endvidere relevant at se på antal patienter pr. 1000 indbyggere i målgruppen 18-24 år. Figur 4.11 nedenfor viser, hvor mange patienter med bopæl i den pågældende kommune, der i 2023 modtog psykologbehandling pr. 1000 borgere i regionens kommuner. Figuren viser således, hvor stor en andel af befolkningen i målgruppen 18-24 år, i de enkelte kommuner, der har modtaget psykologhjælp i perioden. Der er stor forskel mellem de enkelte kommuner. Det fremgår, at Thisted og Frederikshavn Kommuner har haft den højeste aktivitet med henholdsvis 49 og 38 patienter pr. 1000

indbyggere. Læsø og Jammerbugt Kommuner har haft den laveste aktivitet med henholdsvis 15 og 23 patienter pr. 1000 indbyggere. Den orange linje angiver regionsgennemsnittet på 31.

Figur 4.11: Antal patienter (vederlagsfri ordning) pr. 1000 indbyggere i målgruppen 18-24 år i Region Nordjylland, fordelt på kommuner. 2023.

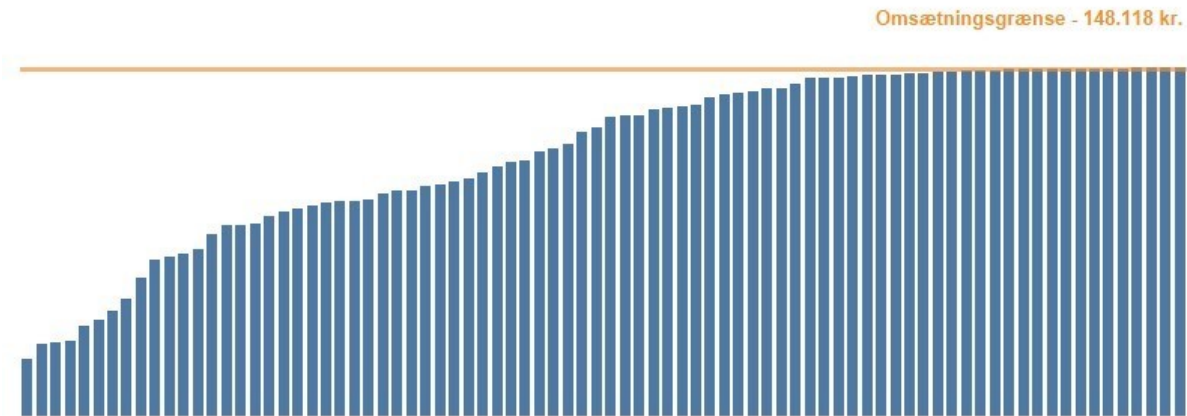
Kilde: Indbyggertal: FOLK1A (4. kvartal 2023), Stistikbanken, Danmarks Statistik. Antal patienter: LUNA BI (2023 (dato/honorar)), Region Nordjylland, udtrukket februar 2024.

Jf. overenskomsten kan psykologerne maksimalt omsætte for et fastlagt beløb (148.118 kr. okt. 2023-prisniveau) for den del af den årlige afregning med regionen, som vedrører den vederlagsfrie depressions- og angstbehandling for 18-24-årige. Omsætningsgrænsen følger kalenderåret. Psykologen er forpligtet til at følge omsætningen i egen praksis set i forhold til omsætningsgrænsen samt at fordele aktiviteten ud over hele året. I de tilfælde, hvor en psykolog har nået omsætningsgrænsen, skal psykologen orientere henviste patienter om, hvor pågældende kan søge behandling eller finde oplysninger herom. Af nedenstående figur 4.12 fremgår de enkelte psykologers omsætning i 2023 set i forhold til omsætningsgrænsen. Hver søjle repræsenterer én psykolog. Som det fremgår af figuren, var det de færreste psykologer, der nåede omsætningsgrænsen i 2023. I 2023 nåede 11 psykologer omsætningsgrænsen, mens yderligere 28 psykologer lå i intervallet 130.000-148.118 kr.

Figur 4.12 indeholder ikke psykologer, der er startet eller stoppet som ydernummerpsykolog i løbet af 2023. Figuren indeholder også psykologer, der i løbet af året har haft en lav aktivitet pga. sygdom eller andet fravær (herunder barsel, orlov m.v.). Dette er dog et fåtal, hvorfor sygdom eller andet fravær ikke generelt er årsag til lav aktivitet.

Figur 4.12: Omsætning på vederlagsfri ordning 2023.

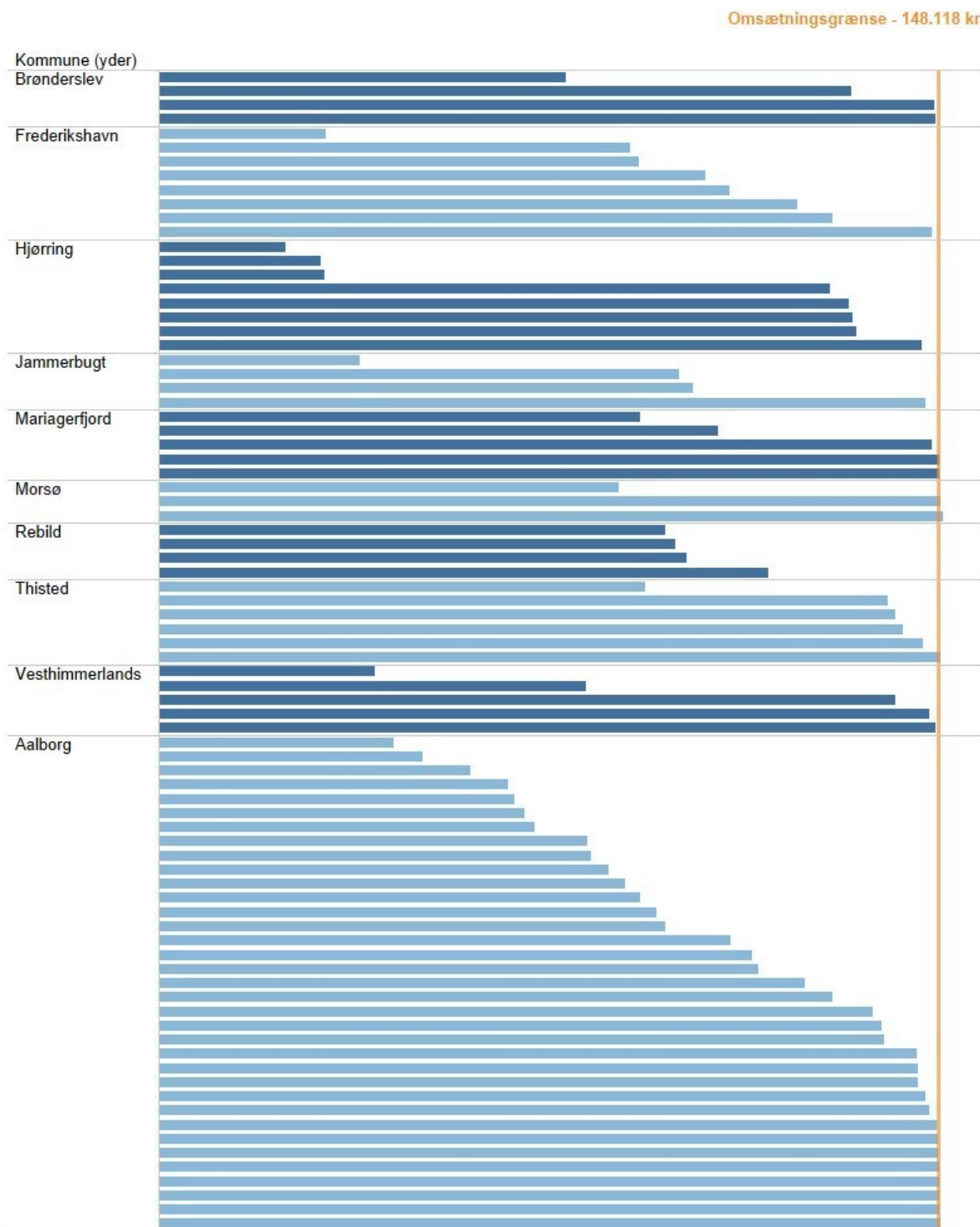
Søjlerne er psykologpraksis i Region Nordjylland. Grafen angiver, hvor meget de enkelte psykologer har omsat for i 2023 på den vederlagsfri ordning, set i forhold til omsætningsgrænsen på 148.118 kr.

Kilde. LUNA BI (2023 (dato/honorar)), Region Nordjylland, udtrukket februar 2024.

I forhold til vurderingen af kapacitet er det også relevant at se på omsætningen på den vederlagsfri ordning fordelt på kommuner. Af figur 4.13 fremgår de enkelte psykologers omsætning i 2023 set i forhold til omsætningsgrænsen. Figuren omfatter de samme tal som Figur 4.12, og er blot blevet grupperet efter kommune. Af figuren ses det, at der i samtlige kommuner både er psykologer, der rammer eller ligger meget tæt på omsætningsgrænsen samt psykologer, der havde økonomisk råderum til at behandle flere vederlagsfrie patienter mellem 18-24 år i 2023.

Figur 4.13: Omsætning på den vederlagsfri ordning 2023 set ift. omsætningsgrænsen, fordelt på psykologer i de enkelte kommuner. Omsætning opgjort i januar 2024 (kilde Region Nordjylland).

Kilde. LUNA BI (2023 (dato/honorar)), Region Nordjylland, udtrukket februar 2024.

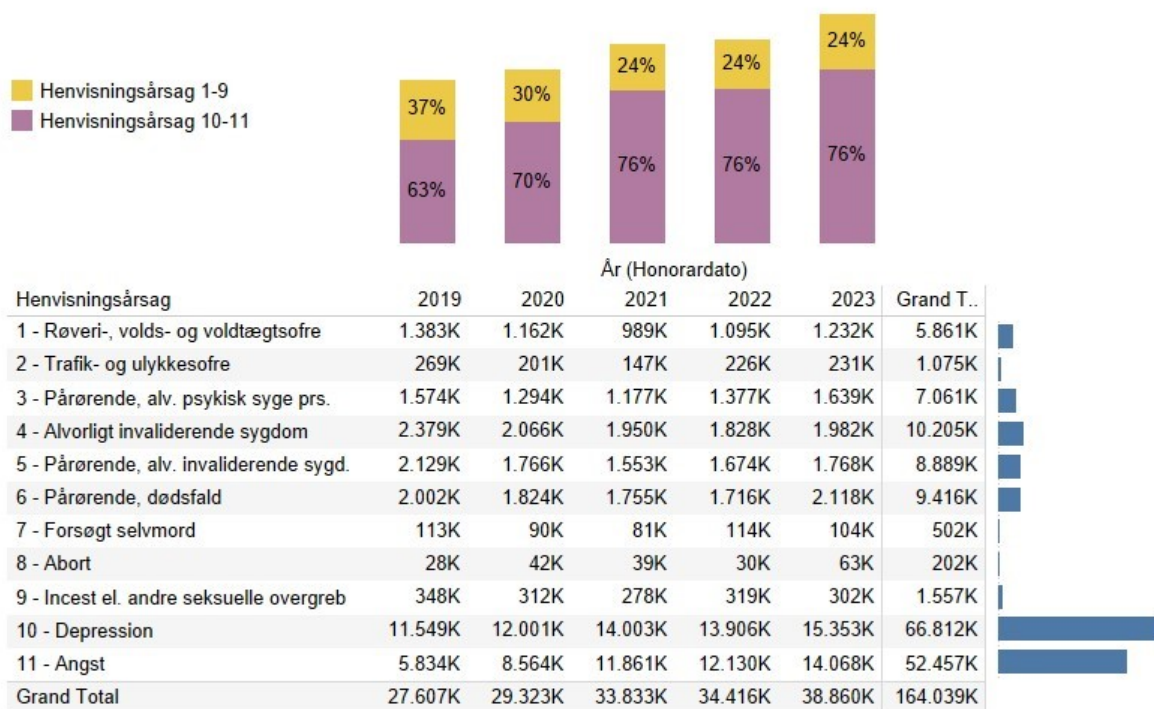
4.4 Udvikling i bruttohonorar og antal ydelser

I vurderingen af kapaciteten er det hensigtsmæssigt at se på parametre som bruttohonorar, hvilket er det tilskud, som regionen yder for patienternes behandling samt antal ydelser fordelt på henvisningsårsager og regioner.

Af figur 4.14 ses udviklingen i bruttohonorar fra 2019-2023 fordelt på henvisningsårsager. I alt har der været en gennemsnitlig stigning fra 2019-2023 på 41 %. Den største stigning ses ift. henvisningsårsag 11 (angst), som er steget med 141 %. Stigningen skyldes, at det i oktober 2019 blev indført, at alle personer med let til moderat angst uanset alder kan henvises. Før oktober 2019 var det alene personer med let til moderat angst i alderen 18-38 år, der kunne henvises.

Søjlerne øverst viser fordelingen mellem henvisningsårsag 1-9 og 10-11 (inklusive de vederlagsfrie patienter i de enkelte år). De blå søjler til højre viser, hvor stor en andel af den totale omsætning for perioden den enkelte henvisningsårsag udgør. Af figuren ses det, at der er størst aktivitet på henvisningsårsag 10 og 11 (depression og angst) i psykologpraksis. I 2023 udgjorde henvisningsårsag 10 og 11 76%, mens henvisningsårsag 1-9 udgjorde 24 %.

Figur 4.14: Bruttohonorar i tusinde (K) 2019-2023, psykologer med ydernummer i Region Nordjylland. Fordelt på henvisningsårsag.

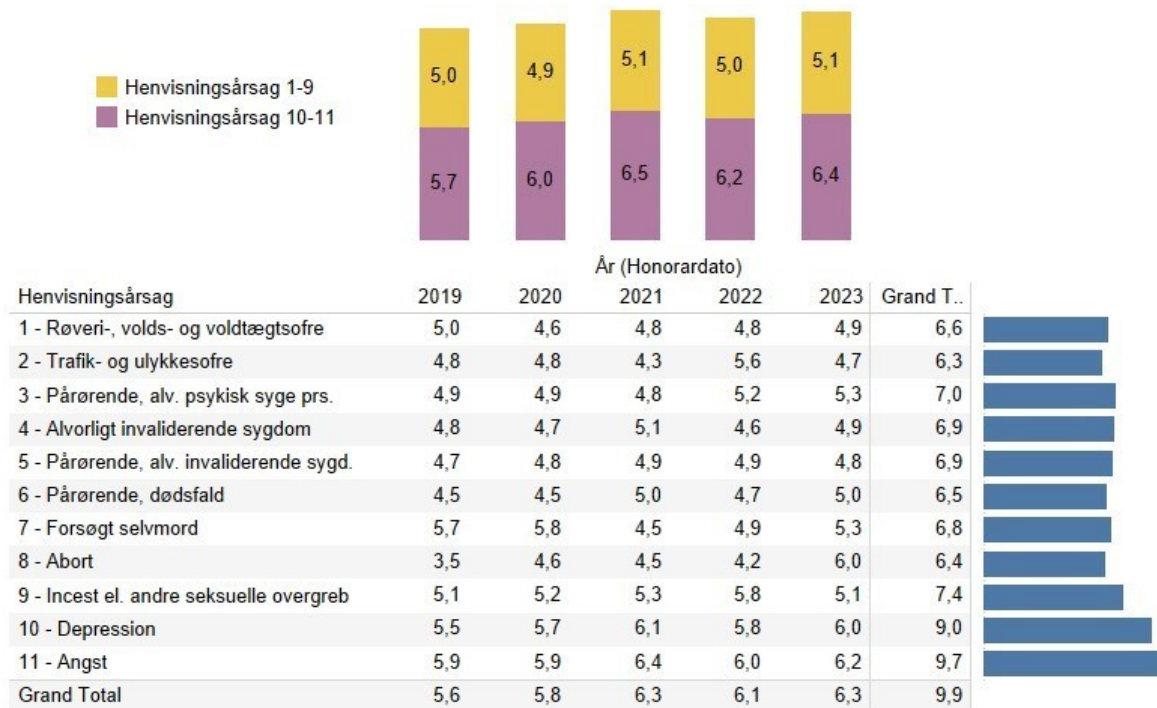
Kilde. LUNA BI (2019-2023 (dato/honorar)), Region Nordjylland, udtrukket februar 2024.

I vurderingen af kapaciteten er det hensigtsmæssigt at se på parametre som ydelser pr. patient fordelt på henvisningsårsager, da det blandt andet giver en indikation for, hvor meget tid psykologen bruger på patienter i de forskellige grupper. Figur 4.15 nedenfor viser antal ydelser pr. patient fra 2019-2023. Patienter i Region Nordjylland modtog i gennemsnit 6,3 ydelser i 2023. Når der ses på den fulde periode (2019-2023) modtog klienter i gennemsnit 9,9 ydelser, idet mange klienter modtager psykologbehandling over flere år og bliver genhenvist. Af figuren fremgår det endvidere, at der i gennemsnit gives flest ydelser pr. patient til patienter med depression og angst, hvor der i gennemsnit gives 6,4 ydelser, mens det gennemsnitlige antal ydelser pr. patient er 5,1, når der ses på de øvrige henvisningsårsager (1-9) samlet.

Af figur 4.15 fremgår det også, at der fra 2019-2023 er sket en stigning på 12,5 % i antal ydelser pr. patient, når der ses på det totale antal ydelser. Konkret er der sket en stigning i antal ydelser pr. patient

på følgende henvisningsårsager: 3 (pårørende, alvorlig psykisk sygdom), 4 (alvorligt invaliderende sygdom), 5 (pårørende, alvorlig invaliderende sygdom), 6 (pårørende, dødsfald), 8 (abort), 10 (depression) og 11 (angst).

Figur 4.15: Antal ydelser pr. patient 2019-2023, psykologer med ydernummer i Region Nordjylland. Fordelt på henvisningsårsag, inkl. de vederlagsfrie patienter.

Kilde. LUNA BI (2019-2023 (dato/honorar)), Region Nordjylland, udtrukket februar 2024.

Der gives generelt flest ydelser pr. patient til patienter med angst og depression. Tabel 4.2 viser hvor stor en andel de vederlagsfrie patienter med depression og angst udgør ift. alle behandlede patienter med depression og angst. I 2023 udgør de vederlagsfrie patienter hhv. 30 % ift. depression og 39 % ift. angst. Der bliver således behandlet flere ikke vederlagsfrie patienter med angst og depression end vederlagsfrie patienter.

Tabel 4.2: Andelen af ikke vederlagsfrie og vederlagsfrie patienter (18-24 år) i 2023, behandlet af psykologer med yder-nummer i Region Nordjylland. Opgjort i bruttohonorar.

	10 - Depression	11 - Angst
Ikke vederlagsfri	70%	61%
Vederlagsfri (18-24 årige)	30%	39%
Total	100%	100%

Kilde. LUNA BI (2023 (dato/honorar)), Region Nordjylland, udtrukket februar 2024.

Tabel 4.3 viser antal ydelser pr. patient og udgiften pr. patient på landsplan og i de enkelte regioner i 2023. Region Nordjylland ligger over det gennemsnitlige antal ydelser pr. patient og den gennemsnitlige udgift pr. patient for regionerne samlet set. I 2023 var udgiften pr. patient 4.150 kr. i Region Nordjylland, mens den på landsplan var 4.053 kr. pr. patient. Dette svarer til at prisen pr. patient i Region Nordjylland var 2,3 % højere end på landsplan.

Tabel 4.3: Antal ydelser pr. patient og bruttohonorar pr. patient for alle regioner og på landsplan 2023.

	Antal ydelser pr. patient	Bruttohonorar pr. patient
Region Hovedstaden	6,2	4.200

	Antal ydelser pr. patient	Bruttohonorar pr. patient
Region Midtjylland	5,9	4.076
Region Nordjylland	6,3	4.150
Region Sjælland	5,7	3.777
Region Syddanmark	5,9	4.063
Gennemsnit på landsplan	6	4053

Kilde: LUNA BI (2023 (dato/honorar)), Region Nordjylland, udtrukket februar 2024.

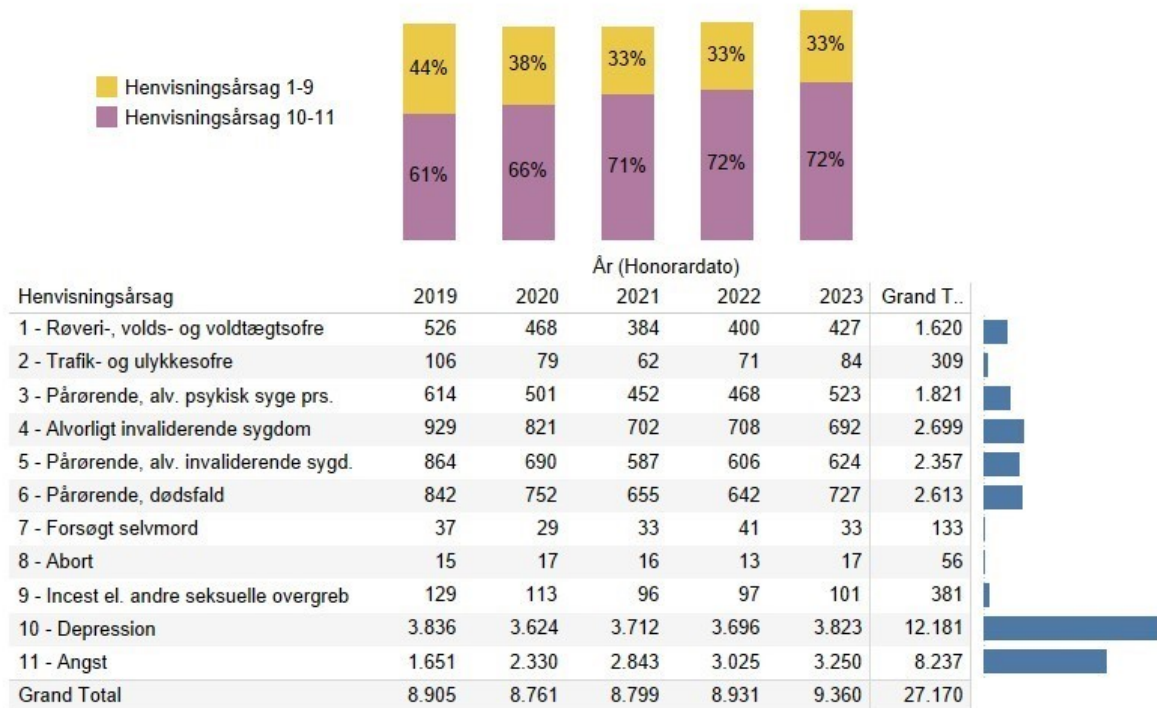
4.5 Udvikling i antal patienter

I vurderingen af kapaciteten er det også hensigtsmæssigt at se på parametre som antal patienter og udviklingen i antallet.

Figur 4.16 viser, at der i perioden 2019-2023 har været en stigning på 5% i antallet af patienter, der modtager psykologbehandling. Stigningen skyldes kun henvisningsårsag 11 (angst), hvor der er sket en stigning på 96 %. For de øvrige henvisningsårsager gælder det, at der er sket et fald i antallet af patienter. Stigningen ift. henviste klienter med angst skyldes, at det i oktober 2019 blev indført, at alle personer med let til moderat angst uanset alder kan henvises. Før oktober 2019 var det alene personer med let til moderat angst i alderen 18-38 år, der kunne henvises.

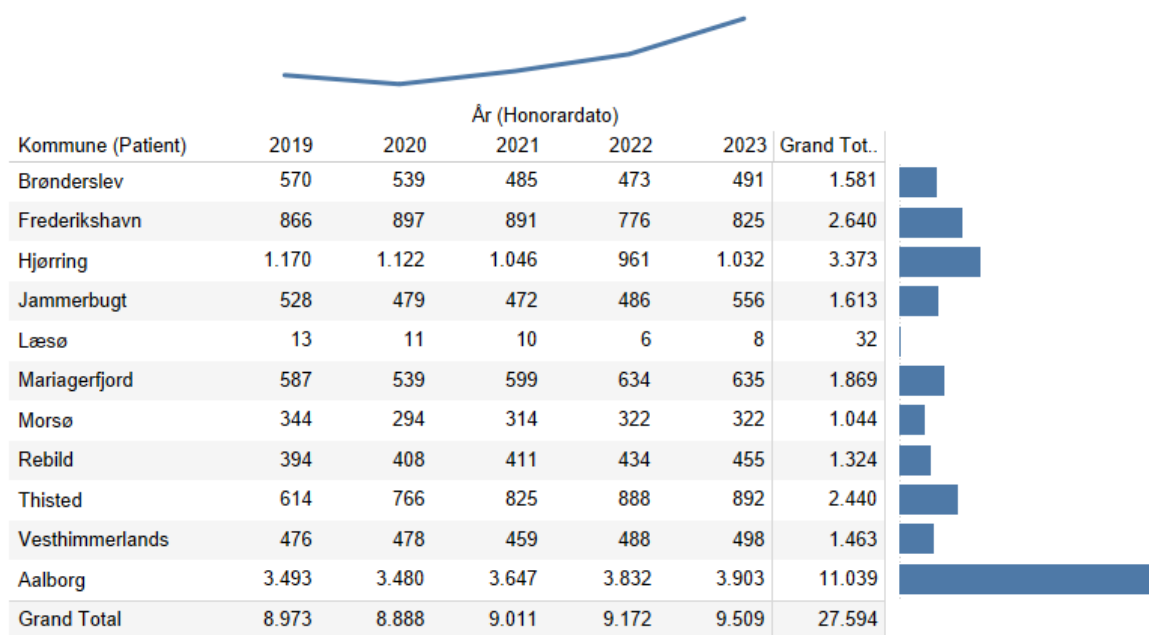
Af de blå søjler til højre, som repræsenterer totalen, fremgår det, at størstedelen af de patienter, der er blevet behandlet i perioden 2019-2023, er henvist med angst eller depression. Af figuren ses det f.eks., at 72 % af de patienter, der blev behandlet i 2023, var henvist med angst eller depression, mens 33 % var henvist efter de øvrige henvisningsårsager.

Figur 4.16: Antal patienter 2019-2023, som har modtaget behandling ved psykologer med ydernummer i Region Nordjylland. Fordelt på henvisningsårsag og inkl. de vederlagsfrie patienter.

Kilde: LUNA BI (2019-2023 (dato/honorar)), Region Nordjylland, udtrukket februar 2024.

Figur 4.17: Antal patienter 2019-2023 med bopæl i Region Nordjylland. Fordelt på bopælskommune.

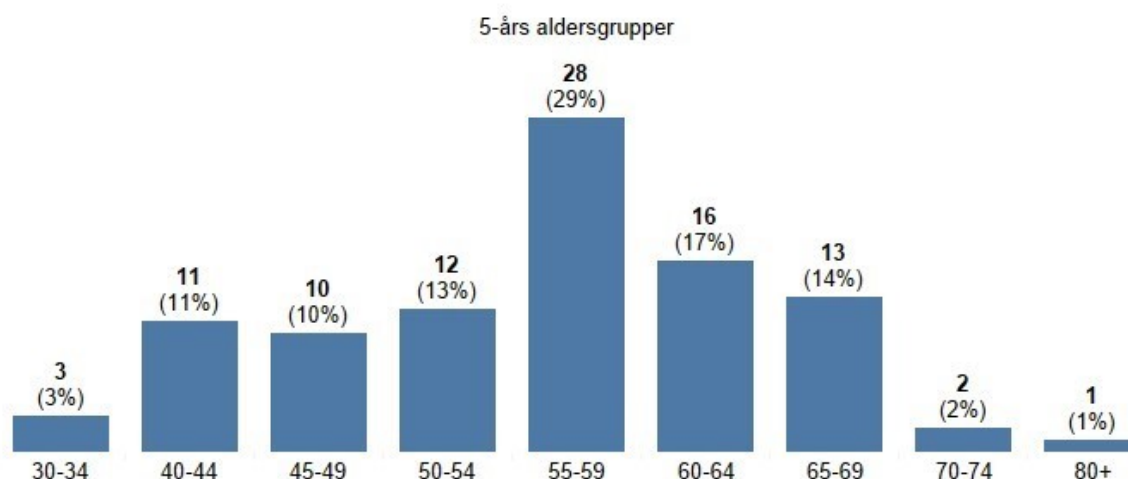
Kilde. LUNA BI (2019-2023 (dato/honorar)), Region Nordjylland, udtrukket februar 2024.

Figur 4.17 viser en stigning i antal patienter fra 2019-2023, når der ses på regionen som helhed. Stigningen er på 6 %. Bemærk at Figur 4.17 viser antal patienter med bopæl i Region Nordjylland, uanset hvilken region den behandlende psykolog er placeret i, hvorimod Figur 4.15 viser patienter hos psykologer i Region Nordjylland, uanset patientens bopælsregion. Den største stigning ses i Thisted Kommune, som har oplevet en stigning i antal behandlede patienter på 45 %. Herudover har følgende kommuner oplevet mindre stigninger: Rebild (15 %), Aalborg (11 %) og Vesthimmerlands (7 %). De øvrige kommuner har derimod oplevet en lille nedgang i antallet af patienter, der har modtaget psykologbehandling. I samtlige kommuner med undtagelse af Thisted Kommune betragtes antallet af patienter som stabilt.

4.6 Aldersfordeling blandt psykologer og patienter

Figur 4.18: Alder på psykologer med ydernummer i Region Nordjylland, januar 2024. Fordelt på 5-års aldersgrupper.

Tallene over søjlerne angiver antallet af psykologer i pågældende aldersgruppe, mens procenttallet under angiver andelen af alle psykologer.

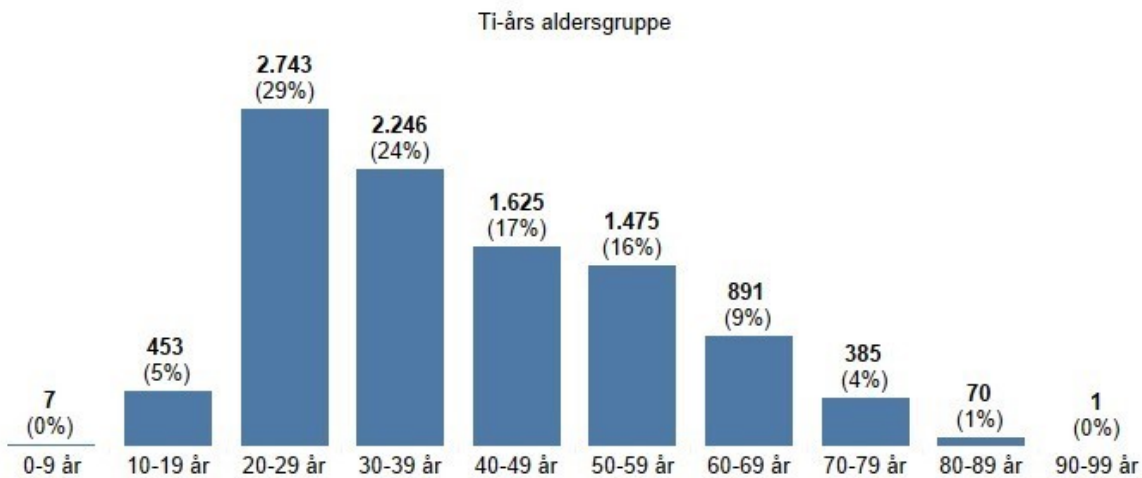
Kilde. LUNA BI (januar 2024), Region Nordjylland, udtrukket januar 2024.

Af regionens psykologer med ydernummer er 75% i aldersintervallet 50-74 år (Figur 4.18). Der er i alt 32 psykologer med ydernummer på 60 år eller derover, hvoraf nogle må forventes at ophøre med at praktisere inden for de kommende år. Det er forventningen, at de kommende ledige ydernumre kan besættes. Dog vil der i planperioden være opmærksomhed på rekruttering af psykologer. Nærværende praksisplan omfatter bl.a. en indsats, som skal bidrage til at sikre rekruttering af psykologer (afsnit 3.1).

Af figur 4.19 fremgår alderen på patienter med bopæl i Nordjylland – inddelt i ti-års aldersgrupper. Det ses, at hovedparten af patienterne ligger i de yngre aldersgrupper, hvor ca. 70 % af alle patienter er i aldersgruppen 18-49 år. Dette på trods af, at denne aldersgruppe kun udgør 38% af regionens befolkning. Det er således i høj grad denne aldersgruppe, der benytter sig af psykologbehandling. På nuværende tidspunkt (marts 2024) kan unge mellem 18-24 år modtage vederlagsfri psykologbehandling. Denne aldersgruppe benytter i høj grad psykologbehandling og udgør 18% af alle patienter, mens aldersgruppen kun udgør 9% af regionens befolkning. På denne baggrund er det relevant at se på indbyggertal ift. den yngre befolkningsgruppe, når kapaciteten fastsættes.

Figur 4.19: Alder på patienter med bopæl i Region Nordjylland, januar 2024. Fordelt på 10-års aldersgrupper.

Tallene over søjlerne angiver antallet af patienter i pågældende aldersgruppe, mens procenttallet under angiver andelen af alle patienter. Bemærk at patienter kan indgå i to aldersgrupper samme år, hvis de har modtaget behandling før og efter deres fødselsdag det pågældende år.

Kilde: LUNA BI (januar 2024), Region Nordjylland, udtrukket januar 2024.

4.7 Befolkningsudvikling

Region Nordjylland har cirka 595.000 indbyggere fordelt på 11 kommuner.

Tabel 4.4: Befolkningsfremskrivning 2023-2027 i Region Nordjylland, fordelt på kommuner.

	2023	2027	Ændring i %
Brønderslev	36.540.	36.415	-0,34%
Frederikshavn	58.864	57.552	-2,23%
Hjørring	63.998.	62.988	-1,58%
Jammerbugt	38.364	37.984	-1,00%
Læsø	1.789	1.759	-1,71%
Mariagerfjord	41.859	41.457	-0,97%
Morsø	19.927	19.492	-2,23%
Rebild	30.908	31.484	1,83%
Thisted	43.383	42.931	-1,05%
Vesthimmerlands	36.431	35.612	-2,30%
Aalborg	222.571	227.730	2,27%
Region Nordjylland	594.634	595.404	0,13%

Kilde: Indbyggertal: FRKM123 (4. kvartal 2023), Stistikbanken, Danmarks Statistik.

I perioden 2023-2027 forventes 9 ud af 11 kommuner at opleve en mindre tilbagegang i indbyggertallet, mens Aalborg og Rebild Kommuner forventes at opleve en mindre fremgang i indbyggertallet. Alt i alt forventes en lille stigning i antallet af indbyggere samlet for regionen på 0,13% svarende til 770 indbyggere. Stigningen er lav, hvorfor den forventes at kunne klares inden for den nuværende kapacitet. Det vurderes blandt andet ud fra, at mange psykologer har økonomisk råderum til at behandle flere patienter (Figur 4.9).

4.8 Opsamling og anbefalinger

Afsnittet indledes med en opsamling på data (afsnit 4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 4.6 og 4.7) og afsluttes med regionens anbefalinger til den fremtidige kapacitet.

Opsamling – kapacitet, omsætning og aktivitet

I 2023 var det gennemsnitlige antal indbyggere pr. kapacitet i Nordjylland 5.999 (Figur 4.3). Sammenholdt med sidste praksisplan, som blev godkendt i 2019, hvor det gennemsnitlige antal indbyggere pr. kapacitet var 6.404, er der sket et fald på 6,8 %. Det betyder, at der er flere psykologer pr. indbygger i dag, hvilket er i overensstemmelse med, at der blev udmøntet fem nye kapaciteter i juli 2022. Det vurderes ikke, at der er kommuner, som har et overskud af kapacitet.

Aalborg Kommune ligger under regionsgennemsnittet, når der ses på det samlede antal indbyggere pr. kapacitet (Figur 4.3), hvilket kan indikere, at der er en god dækning. Det er dog væsentligt at bemærke, at Aalborg Kommune har et større kapacitetsbehov end det fremgår af det samlede indbyggertal pr. kapacitet, idet Aalborg Kommune har en høj andel af indbyggere i alderen 18-24 år pr. kapacitet, som er en gruppe, der i høj grad benytter psykologhjælp (Figur 4.19). Brønderslev og Thisted Kommuner har flest indbyggere pr. kapacitet. Thisted Kommune ligger dog højt, når der ses på andelen af patienter pr. 1000 indbyggere i alderen 18-49 år, der faktisk modtager behandling, hvilket kan indikere at behandlingsbehovet dækkes (Figur 4.8).

Læsø og Brønderslev Kommuner har den laveste aktivitet, når der ses på andelen af patienter pr. 1000 indbyggere i alderen 18-49, der modtager behandling. I forhold til Læsø kan dette skyldes, at der ikke er en psykolog på øen, hvorfor patienterne skal opsøge en psykolog på fastlandet. I Brønderslev Kommune har der i 2023 været ubesat kapacitet, hvilket kan bidrage til at forklare den nedsatte aktivitet.

Når Region Nordjylland sammenlignes med de øvrige regioner, har Region Nordjylland færrest indbyggere pr. kapacitet (Figur 4.6). Det samme gjorde sig gældende i 2019, hvor den sidste praksisplan blev godkendt. Det betyder, at Region Nordjylland har den største kapacitet sammenlignet med de øvrige regioner, da Region Nordjylland har færrest borgere pr. psykolog.

En gennemgang af den vederlagsfri ordning (let til moderat psykologbehandling til unge mellem 18-24 år) viser, at der er færrest indbyggere mellem 18-24 år pr. kapacitet i Region Sjælland og Region Nordjylland (Figur 4.7). Ved sammenligning med de øvrige regioner, behandles der flest patienter fra den vederlagsfri ordning pr. 1000 indbyggere i målgruppen (18-24 år) i Region Nordjylland. Dette skyldes formentligt, at en høj kapacitet medfører, at flere kommer i behandling og hermed en højere behandlingsfrekvens.

Der er flest indbyggere mellem 18-24 år pr. kapacitet i Aalborg Kommune, der som den eneste kommune, ligger over regionsgennemsnittet (Figur 4.5). Størstedelen af regionens unge mellem 18-24 år bor således i Aalborg Kommune, hvilket formentligt bl.a. skyldes kommunens muligheder ift. uddannelse og arbejde. Aalborg Kommune er efterfulgt af Thisted og Brønderslev Kommuner. Data viser, at på trods af at den største andel af unge mellem 18-24 år bor i Aalborg Kommune, så behandles der flest unge i Thisted Kommune, som ligger væsentligt over regionsgennemsnittet ift. antal patienter i den vederlagsfri ordning pr. 1000 indbyggere i målgruppen (Figur 4.11). Det er i tråd med figur 4.13, der viser, at størstedelen af psykologerne i Thisted Kommune ligger meget tæt på omsætningsgrænsen på den vederlagsfri ordning.

Psykologerne kan jf. overenskomsten maksimalt omsætte for et fastlagt beløb (148.118 kr. okt. 2023-prisniveau) for den del af den årlige afregning med regionen, som vedrører den vederlagsfri ordning. Få psykologer når denne omsætningsgrænse (Figur 4.13), hvilket er u hensigtsmæssigt ift. at sikre den bedste dækning for borgerne. En øget aktivitet blandt psykologer med ydernummer vil bidrage til at nedbringe ventetiden til psykologbehandling. Det er afgørende at understøtte en effektiv brug af kapaciteten.

Opsamling – bruttohonorar og ydelsesforbrug

Udgifterne til psykologbehandling viser en stigende tendens i perioden 2019-2023 (Figur 4.14). Henvisningsårsagerne 10 og 11 (depression og angst) udgør den største andel af bruttohonoraret, idet der behandles flest patienter på disse henvisningsårsager. Henvisningsårsag 10 (depression) tegner sig for 40 %, mens henvisningsårsag 11 (angst) tegner sig for 36 % af det samlede bruttohonorar til psykologbehandling i 2023.

Ydelser og dermed udgiften pr. patient er også stigende i Region Nordjylland. Konkret er der fra 2019-2023 sket en stigning på 12,5 % i antal ydelser pr. patient, når der ses på det totale antal ydelser (Figur 4.15). Sammenlignet med de øvrige regioner har Region Nordjylland den næsthøjeste udgift pr. patient samt det næsthøjeste antal ydelser pr. patient i 2023 (Tabel 4.3).

Samme udviklingstendens viser sig for antallet af patienter, der behandles. Konkret er der sket en stigning på 5 % svarende til 455 patienter, når der ses på det samlede antal patienter (Figur 4.16). Den største stigning ses i Thisted Kommune, som har oplevet en stigning i antal patienter på 45 % fra 2019-2023 (Figur 4.17). I regionen er der alene sket en stigning ift. henvisningsårsag 11 (angst). Stigningen skyldes, at det i oktober 2019 blev indført, at alle personer med let til moderat angst uanset kan henvises. Før oktober 2019 var det alene personer med let til moderat angst i alderen 18-38 år, der kunne henvises.

Opsamling – alder

Der er ikke sket væsentlige ændringer i alderssammensætningen af de psykologer, der har ydernumre i regionen siden sidste praksisplan, hvor størstedelen af psykologerne ligeledes var mellem 50 og 59 år. Dette kan indikere, at en naturlig udskiftning finder sted. På baggrund af psykologernes aldersfordeling må det forventes, at nogle psykologer ophører med at praktisere inden for de kommende år. I den kommende planperiode vil der være opmærksomhed på rekruttering af psykologer.

Ca. 70 % af patienterne er i alderen 18-49 år. Det er således primært den yngre målgruppe, der benytter sig af psykologbehandling. Befolkningstallet i regionen er let stigende (Tabel 4.4).

Anbefaling

Ud fra praksisplanens statistiske grundlag og udviklingen på psykologområdet vurderes det ikke nødvendigt at foretage strukturelle ændringer i Region Nordjylland. Der anbefales således ikke at ændre på antallet af kapaciteter. Der blev som nævnt i afsnit 4.1 udmøntet fem nye kapaciteter i juli 2022, hvilket har medført flere psykologer pr. indbygger i regionen. Når der ses på dækningsgraden, har Region Nordjylland i 2023 den største kapacitet sammenlignet med de øvrige regioner, da Region Nordjylland har færrest borgere pr. psykolog. Regionen undersøger og vurderer løbende kapacitetsbehovet, såfremt der sker væsentlige ændringer i faktorer, som kan påvirke kapaciteten. Der vil således fortsat være fokus på at tilstræbe en ligelig og dækkende geografisk fordeling af kapaciteten i Region Nordjylland. Ved fremtidig udmøntning af kapacitet, anbefaler regionen, at der lægges vægt på andelen af indbyggere i alderen 18-49 år i de enkelte kommuner, da det primært er den yngre målgruppe, der benytter sig af psykologbehandling.

Praksisplan for psykolog-behandling 2024

Patientforløb og Økonomi
Region Nordjylland
Niels Bohrs Vej 30
9220 Aalborg Øst